

Mak

A tləkhdu Yukhan dadak para ud ad lav Yazhigəl

¹ Auna ɗule a farsud kwar lav zədān ən təghər kə Yasu Kristu, Zər Yazhigəl.

² A farsud ndəkve a vindzgud ən kadkad Ishay tlayang kwarne,

“Da ɓəla ɓəla ka də zər ɓəlar, sadaghin ən təvuk tsəkh,
dadake da dika dul wirvakh.”

³ “Udanen ən kwar lav də ndzəd ən təghal kwarne,
‘Dikamarna dul kə Dad Zikan,
nandal kur dul sar ger.’ ”

⁴ Ka mədlawala Yukhan dadak para ud ən təghal,
ən kwardu lav kwarne pəla udakh ad ghər,
paratəralud, bisatərna Yazhigəl tsugun ad khaipakh tar.

⁵ Daghan udakhe ən əntla khaya ya Yakhudi zə udakh ya Wurshalim a dalar da vak sar,
ən kwarakh khaipakh tar itar. In tsuguna ka paratəral ən zagh ya Urdu.

⁶ A taləm Yukhan ad gabage a manava də guj dləgwam, ngudan sambal ən tə khukw tsin, dəg zuwa sar tsuguna, tsəvakwa zə yu mame ən təghal.

⁷ A kwara tərkhai ad lav Yazhigəl kwarne, “Nəg dadake da səgadagh ən tə təlg tsək, ai malke kə ndang. Ai kwal təkha tsəka kə ɓükgan kə vəda zaw kimbak sar bi.

⁸ A para kurar ka də yu, in tsuguna da para kura də Sədikw Yazhigəl.”

Para Yasu zə kura kur

⁹ Ən tə yanen kə sarta ka tsiyif Yasu səgadagh ən kəs Nazarat ai ən khaya Galili, ka parandal Yukhan ən zagh Urdu.

¹⁰ Madəv Yasu ən səgawal da təghay gərdz, ka nəghan ad gharazhigəl a ngurəf, ka sodagh Sədikw da təghər tsin ndak takalamasar.

¹¹ Ka tsənud kwind ən gharazhigəl kwarne, “Kha Zərar, ən way kha waya kə. Ən tsən zəda ka char.”

¹² Ən təvin təvina, ka 6ala Sədikw da təghal.

¹³ Ən təghalena khəna kul ufad kə Shatan uk ən kura kur. Ən gida zə dəg təghalakh itar ən vin. Ka nəgharu Zar 6əlakh Yazhigəl ən vin.

A farsa Yasu ad tlərsar ən Galili

¹⁴ Ən təkhal kə ngudana Yukhan tsud ən gud sal, ka tsiyif Yasu, dal da Galili, ən kwardu lav Yazhigəl ai zədanyan.

¹⁵ Ən kwar kwarne “A sagh sart, tləksa Yazhigəla a ghərzgan. Pəlam pəla ghər, tsuguna fadəghəro kuram ən tə lav zədan nən.”

A dakhga Yasu ad furakh sar kə dəg chak

¹⁶ Madəv Yasu ən dəgal ən tə kalam zagh Galili, ka nəghan ad Siman zə saghər sar Ndros, ən dī sik vay kilf itar da dəlv, wirva li vay kilf itar.

¹⁷ Ka nəv Yasu, “Ausəgam, gatamaks gat, da nakura kə li da dakhado udakh ka da vak Yazhigəl.

¹⁸ Ən dəvən dəva, ka duwars itar sika vay kilf tar, ka gatars itar.

¹⁹ Daga tsin da təvuk khədikən, ka nəghan ad yakhaya kə zarbabakh mits tsugun, Yakub zə Yukhan zar Zabadi ən peryu. Ən dika sik vay kilf itar.

20 Ən dəvən dəva ka dakh tərkhai, ka duwars itar ad dad tar Zabadi ən peryu, zə zar tlər sar, gatars itar.

A mbanu Yasu ad dadake də sədikw bəzan

21 Ka dagh Yasu zə furakh sar da Kafarnakhum. Sa kə fitsa ngiya ya Yakhudakh, dagh Yasu da gud dzakhava Yakhudakh. Ka farsa tsagatərdü tsag.

22 A ndawatərəf tsagdu tsaga sar kə udakh, wirva a tsagatəru ad lava ndək ude də ndzəd, ndək liye ən tsagdu ndzikha ndzikha bi.

23 A zulava bi, ka sasəg kə udanen ai nguyanəf sədikw bəzan da vak dzakhava Yakhudakh. Ka tləkha tsin kwarne,

24 “Uda dəngwa tsəkha də kənda, Yasu ud ya Nazarati? A sa da khədz kənd khədza nagh kha? Tsakha tsəka, kha Chuwadədan ai 6əlandagh Yazhigəl.

25 Ka tavargħər Yasu ad di kə sədikw bəzan kwarne, “Tərid nəkh, sawal səg ən vəgh kə udan.”

26 Ka gədikanəf sədikw bəzan na də yanen kə ud. Ka khula, sawal ən vəgh tsin.

27 Dagħan udakhe ən vin, a ndawatərəf char. Ən ndidakava tsitar kwarne, “Ude neni? Wilwa tsagdu tsaga nagħha? Udan na ən tsagdu tsaga də ndzəd. Zə batərghər bəg tsin kə sədikw bəzanakħ, kə tsənaru kə lav sar.

28 Ən dəvən dəva ka kwazga lavən təghər tsin, ən khaya Galili dagħan.

A mbakhatəru Yasu ak udakh zikən

29 Uk sawal səg tsitar ən gud dzakhava Yakhudaka, ka dagh Yasu zə Yakub zə Yukhan ger da fəta zai Siman zə Ndros.

30 Bab nus Simana, ən khəngan ən tuk magwəlañ. Kujad kujada ka kwarar khai itar kə Yasu ad lav ən təghər tsin.

31 Ka dagh da vak sar, ka khutanan ən tə dəv kə məlaru kə tsiya tsi. Təvin təvina, ka mbu ən tuk magwəlañ, ka tatar khai ad dəgway.

32 Ka khagw fitsa yanen, bəldagh kə fatsi. Ka zabardəghər udakh ad daghan liye kwal yang, zə liye ngwiyanəf sədikw bəzan.

33 Ka dzafkhai udakhe ən khud kəs daghan ən təghay rang.

34 Ka mbakhatəru Yasu kə udakh zikən, liye də kuzakh sikh sikh sikh. Kə dzətərdal kə wurduwakh zikən. Ai a bəlatərna ba də kwal lava kə wurduwakhen bi. Wirva tsa tsitar khulfira kə ud Yasu.

A kwardu Yasu ad lav Yazhigəl ən Galili

35 Pərta kədla, ən sarta warkhamen, ka tsiyif Yasu, duwars ad məgh, ka dala da vake kwal nəg kə itsawar, ka dəgau.

36 Simana, zə liye ən dəga itar dagh, a dalar da gat Yasu.

37 Tlargin tsitara, “Udakh daghana ən gatkha gata” Nəv itar tsin.

38 Ka ngawa tərkhai Yasu, “Dziyamal da tlərna gədzar kəsakhe khef, ki da kwardu lav Yazhigəl tsəkən vin. A sodagh kə wirva yan kə.

39 Ka gwayafkhai ən khud kə Galili daghan, ən kwardu lav Yazhigəl ən gud dzakhava Yakhudakh, zə dzatərdü wurduwakh ən vəgh kə udakh.

A mbanu Yasu ad ude də kuza fəch

40 Ka sasəg kə ude də kuza fəch da vak Yasu, kəlgan ad juguv kə takada takad, “Da khayanəfkhə, təkha kha kə ghuǒkay tsərdlak.”

41 Ka kwid nəv rəv kə Yasu. Talala də dəv sara ka gəman ad udanen. Ka ni, “A khayanəf kə, ghuǒfəkhay ghuǒa tsərdlak”

42 Ən dəvən dəva ka ghuǒfəkhay tsərdlak ən tukw fəchen.

43 Ka təkharna Yasu ad lava char, daksa niya tsin.

44 “Kwarara ba ak itsawar ad dəge dzoghər bi. Dəg dəgal, mədlara mədla ghəragħ kə zil kəs. Ka bədu kha dəg tsufe kwarga ndzikha ndzikħ Mus, wirva għuże a għuǒkhayud. Ki tsatsəg kə itsawar kwarne a għuǒkhayud.

45 Ai udanen tsuguna, uk dəgal ən kwardu kwara tsin ad dəge a manar khai Yasu. A bəghana ba də itsauda bi. Wirva yana, ka aghba Yasu təkha kə dagħ da khud kəs ən di kə ud bi. Khalak yana ka gidkavən vakakhe kwal nəg kə ud. Dakħkana ka dla udakh ən sagħġawala da vak sar itsa dəvar.

2

A mbanu Yasu zə bisara khaip kə dadak mətsa tlepel vəgh

1 Khal kə khəna khədikəna, ka gwidən dagħ Yasu da Kafarnakhum. Ka tsəna udakh kwarne a sagħ da məgh.

2 Ka dzafkhai udakh dingərik, kwal dla kə vake a təmġan, itsən tə ghay rang. Ka kwaratəra lav Yazħigəl tsin.

3 Ka 6ardəghər chaləm udakh ufađ, ad dadak mətsa tlepel vəgh.

4 Fatsiye piyatərwal daks din da vak Yasu, wirva dzakhava udakh. Ka pəsdu itar ghər gud kalkal də vake din Yasu. Pəsdu tsitara, ka taldagh itar ad dadak mətsa tlepel vəghen ən khəngan ən tə khindz, da təvuk Yasu.

5 Nəgha kə Yasu ad fadəghərofəga tar, ka niya kə dadak mətsa tlepel vəghen, “Zərara, a ősakhanud khaipakhagh.”

6 Nəg li tsagdu ndzikha ndzikha Mus ən ndzəgan ən təvin, ən dayakava ghər itar ən revakhud tar.

7 “Uda lava kə udan nən kwar yan kə lava ndəkyani? Ən nena Yazhigəl. Warek təkha kə ősana khaipakh da na Yazhigəl kitakul biyi?”

8 Təvin təvina tsa kə Yasu ad dəge ən daya itar ən rəvakhud tar. Ka niya tsitar, “Uda lava tsukur ən dayakava ina kə dəgitakh ən rəvakhuduri?

9 Ira kujadən kə manara? ‘Kə kwar kwarne, a ősakhanud khaipakhaghe,’ Awana, ‘Tsiyif tsiya, 6a də khindzagha kwa dəga khi?’

10 Ai ən na ka tsatsəg tsukur kwarne, Zər Uda nəg də ndzədə ősara khaipakh kə udakh ən lardən.” Ka niya kə dadak mətsa tlepel vəghen,

11 “A kwarakhai kə, tsiyif tsi, 6a də khindzagħ dəg daks da məgh.”

12 Ka tsiyif, 6əf ad khindza sar ka dəgal, daga udakh tsuguna ən vazavaz. Ina kə dəgita a ndawatərəf kə udakh dagħan, ka mbað Yazhigəl itar, ən kwar kwarne, “A tapa bakənda nəgha dəgit ndək ina bi.”

¹³ Ka gwidən Yasu dəgal da tukw ghay dəlv. Ən sakha saks udakh zikən da vak sar, in tsuguna ən tsagatərdü tsag.

¹⁴ Madəvin ən dəg, ka nəgha nəgha tsin ad Lawi zər Half ən ndzəgan ən gud chaw khadam. Nəv Yasu tsin, “Tsiyif tsiya, gataks gat.” Ka tsiyif Lawiya, gatars.

¹⁵ Madəv Yasu zə furakh sar ən zu kaf ən fəta Lawi. Nəg chaləm udakhe ghər tar tsuguna li man khaip ndək li chaw khadam, ən zu kaf itar dagh. Wirvən gatars gata khutsa khutsa udakh.

¹⁶ Nəgha kə yakhaya kə Farisakh li tsagdu ndzikha ndzikha Mus, ad Yasu ən zu kaf zə li khaipakh, zə li chaw khadam liye ghərtara li khaip. Ka ndidarwal itar kə furakh sar kwarne, “Uda lava tsin ən zu kaf zə li chaw khadam zə liye ghərtara li khaipi?”

¹⁷ Tsəna tsin ad yan, ka nəv Yasu tsitar, “Liye yanga bən gat dadak ngura bi, akwa liye kwal yang. A so da dagh li kanadi baka bi, ai li khaipakh.”

*A manavar khai ndida kə Yasu, ən təghər kə zəb
ndəl*

¹⁸ Furakh Yukhan zə dəg Farisakh ən zəb ndəl itar. Ka sa chaləm udakha, ka ndidarwal itar kə Yasu, “A sa ndar furakh Yukhan zə dəg Farisakh ən zəb ndəl itara, ai furakhaghə naba itar biyi?”

¹⁹ Ka nggauga Yasu kwarne, “Da mana ndar tsaghwakh zil ghaul ad ndəl, dla itar dagha zə zil ghaul? Ən manawa bi. Fatsiye dla zil ghaul dagha zitar, na itar da zəb ndəl bi.

²⁰ Da saks sarte da əbatərvalud zil ghaul ən vak tar, ən tə yanen kə sart da zəba itar ndəl.

21 “Na ude ən ndzəgharu wilwa kachakach kə mughura gabag bi. Da mangud ndəkyan, ka da mədükwa wilwan səgawal ən tə mughuran, ka da kukhwa mal kə ai tsə chak.

22 Tsuguna na ude ən dī wilwa yu inabi da mughuran kə mbəl vighakh bi. Da mangud ndəkyana, ka da chəb chəba yu inabi ad mughur mbəl vighakhken, yu inabi zə mbəl vighakhena, bərdagha tara da bəghud əmb. Ən manawa bi, khewwa wilwa yu inabi ən diyud ən wilwa mbəl vighakh.”

A manavarkhai ndiða kə Dad Zikan Yasu, ən təghər kə fitsa nggi

23 Fitsa tlərn kə kasukw nggi, madəv Yasu zə furakh sar ən dəgal diwa gukh ləkam. Madəv itar ən dəgal, ka farsa furakh sar ad kwakhu ghər ləkam.

24 Nəgha kə Farisakh ndək yan, ka ndisfarwar itar kwarne, “Uda lava tsitar ən man dəge kwal kalkal fitsa nggiyī?”

25 Ka nggawa tərkhai kwarne, “A tugwa bakh kur dəge a manga Doda? Ndzikənəf kə way zə liye ən dəga itar dagh, tsuguna ən nagha itar digita?

26 Ən kwarga Abiyat zikan na kə zil kəs. Dagh Dod da fəta Yazhigəl, ka zu ad brudiye a bandalud, ai kalkal ba zuwa zuwa kə itsawar bi. Uk zil kəsakh kalti ən zuwan. Ka baran kə tsaghwakh sar kə zuwa zuwa tsitar.

27 Ka niya tsitar, a barkhai kə udud ad fitsa nggi, a vərdava ba ud wirva kə fitsa nggiya bi.

28 Wirva yan, Zər Ud, in Dad Zikan, in Dad Zikan fitsa nggiya tsugun.

3*A mbandu Yasu ad ud fitsa nggi*

¹ Fitsa tlern tsuguna, a da Yasu da gud dzakhava Yakhudakh. Ka nəg udanen dadak mətsa dəv ən vinen.

² Ən təb kə udakhe ən vin, nəg liye ən gat dule da vide tar Yasu də ghaz. Ka vaza vaza tsitar dem, tsaghe da mbambəgin ad udanen fitsa nggi.

³ Nəv Yasu kə dadak mətsa dəven, “Tsiyif tsi, ausəg, ghitsga ghits ən van.”

⁴ Ka ndidatərwal Yasu kwarne, “Ira dəge khwara kə mana mana fitsa nggiyi? Man dəg khwarane, awana dəg bəzan khi? Kat safa fitsa nggiye, awana kədga də kəfə khi?

⁵ Ka vazakh tərkhai də bazarəv, wirva 6eng6eng rəve din itar. Ka niya kə udanən, “Taladal dəvagh.” Ka taladal, təvin təvina ka mbu dəv sar ndid.

⁶ Nəgha kə Farisakh ndəkyan, ka dəgal tsitar da dembar lava zə liye tləkhara ləg kə Khiridus, ad dule da kəd da itar Yasu.

A gatars dzakhava udakh kə Yasu

⁷ Ka sawal Yasu zə furakh sar ən təb kə udakh, dəgal da tə ghay dəlv, zikən udakhe ən khaya Galili a gatars.

⁸ Tsəna kə udakh ad lav ən təghər kə dəgakhe ən manin daghan. Zikən udakhe ən əntla khaya ya Yakhudi, Wursalim, zə əntla khaya ya Edom, zə li khədzəva gadzak zagh Urdu, zə udakh ya Taya zə Sidon, a sawal da vak sar.

⁹ Wirva zika udakha, ka kwarar khai Yasu kə furakh sar, kə dikarna khədikan na kə peryu, ki khək tləgars kə udakh.

10 Wirva a mbakhatəru kə udakh zikən. In kə mangan kə liye tukw kuzakh ən tlagəva daks da gəmagəm.

11 Itsən nəghən vara sədikw bəzan ad Yasu, ka mbada itar ən təvuk sar, zə tuwa tsitar kwarne, “Kha Zər Yazhigəl.”

12 Ka təkhatərnən chara, kwarara bai tar kə udakh ad lavən təghər tsin bi.

A dzərgə Yasu ad furakh kəlatəm mits

13 A do Yasu da tə kalam ghuş, ka dakh tərkhai kə liye ən naghin, ka sagħiġ itar da vak sar.

14 A dzərgan ad ud kəlatəm mits, ki nəga kə dzəran na kə furakh sar. Kə gida tsitar dagħ, kə 6alatra 6al dəgal da kwardu lav Yazhigəl.

15 Mbələdu itar ndzəda dzado wurduwakh.

16 Yakhana udakh kəlatəm mitse a dzərgin. Siman (ai barvin dakh Bitrus).

17 Yakub zər Zabadi zə sagħər sar Yukhan (ai batərvin dakh Buwarnajis, in kwarne “Zar ya fit”).

18 Chaləmakh tsuguna itar, Ndros, Filibus, Bartalamaus, Mat, Tom, Yakub zər Half, Taddiyus, Siman ude nagħ ba gwiya kə khaya sar da təlg bi.

19 Zə Yakhuz Iskariyoti, dadake a bədu Yasu.

Yasu zə Ba’alzabul

20 Ən təkhal kə yana, ka dagh Yasu da tlərna məgh. Ka sa dzakhaya udakh zikən da vak sar. Wirva yan, in zə furakh sar, a mbəlatəru ba ɗul zu kaf bi.

21 Tsəna kə yakhtar ad in, ka dəgal tsitar da 6ado6. Da itar ən kurana, ba kədəf ghər tsin.

22 Yakhaya kə li tsagdu ndzikha ndzikħ Mus liye sodagh ən Wurshalim, ən kwar kwarne, “Ba’alzabul shik ya wurduwakh ən man tləks din.

In tsugun kə bara ndzəða lakwdū wurduwakh ən vəgh kə udakh.”

²³ Ka dakh tərkhai Yasu da vak sar, ka farsa kwaratəra lava tsin də jakəva lavakh. “Da lakwa ndar Shatan ad Shatani?

²⁴ Da təkaghəra tləks mits. Təkhakh yan kə tləks kə għitsgħana?

²⁵ Da təkaghħera udakhe ən məgh mits. Da təkha yan kə məgh kə għitsgan?

²⁶ Da ka ən man tlughuma Shatan də ghər sar, a təkana ba də ghər sar kina biya? Da təkha kə għitsgan də ndzəða? A sagħi ba mbasa sar kina biya?

²⁷ Nəg ude təkha kə dagħi da fəta ude də ndzəða kə khuts kadlang sara? Khekwa ndzaðana bakhin ndan kəda khuts katlang sar tsin ən fəta sara?

²⁸ Ən təkha kura təkha kə, təkhud kə 6isatərna dagħi khaipakh tar kə udakh, zə daga tsafa tsafe a manarkħai itar kə Yazħigħel.

²⁹ Ai daka tsafanəfin ad Sədīkw Yazħigħel, na bud da 6isara 6isa kə ngəða bi.”

³⁰ Dəge kə ba da kwar yana, wirva a kwarga itar kwarne, “Nəg də sədīkw bəzan ən vəgh sar.”

Zarbabakh Yasu zə bab sar

³¹ Ka sagħi zarbabakh Yasu zə bab sar da vak Yasu. Ghitsge tar ən mel, ka 6əlanəf itar ad ud daks da dakhtra Yasu.

³² Nəg dzakhava udakh a tsargħeran, ka kwararkħai itar kwarne, “Babagħa zə zarbabakhagh ən mel itar, ən na nəgħha kha nəgħha itar.”

³³ Ka ndidatərwal Yasu kwarne, “War babara zə zarbabakhari?

³⁴ Ka vazatərvala kə liye ən ndzəgan, liye tsaghəran, ka ni, “Auna babara zə zarbabakhar.

³⁵ Daga ude ən man dəge ən nagha Yazhigəl, in zərbabara, dughwbabara, zə babar.”

4

Jakva lava də tukh

¹ Fitsa tlərna, ka dala Yasu da təghay dəlv, ka gwidən farsa tsagatərdü tsaga tsin kə udakh. Dzakhava udakhe a tsaghərana zikən itar char. Wirvaya, ba da tsin da peryuwa ndzəgan əmb. Dzakhava udakh daghan tsuguna ən għitsən təghay gərdz.

² A tsagatərdü ad dəgitakh zikən də jakva lavakh. Ka niya tsitar,

³ “Bambəg tlim, tsənam tsən, dadak wusa a dala da tukhən gukh sar.

⁴ Madəvin ən kwazdu khulfa, yakhaya ғalal da tə dul, ka sa dīkakha vadu itar.

⁵ Yakhaya tsuguna ғalala da tə vake də jajərkħ, vake kwal də khay char. Ka fətsawal itar kujad kujad, wirva vakena na khay chara bi.

⁶ Təvgħa kə fatxiya, ka bāyandal ad khiyakhen, ka ghulala itar. Wirva tləla tara, a dagh ba da khay chara bi.

⁷ Yakhaya kə khulf tsuguna, ғaldagh itar da tak. Ka dākala takena, ғidzatərəf. Ka yiga ba itar zər bi.

⁸ Yakhaya kə khulf tsuguna, ғalala itar da tə dəl6. Fətsawala tsitara, ka dākala itar, yiga itar zər ndəkchi6. Yakhaya yige tar zər kulkħekərd kulkħekərd. Yakhaya tsuguna kulunkwakh ku-lunkwakh. Yakhaya tsuguna dərmək dərmək.”

9 A mbasana Yasu ad kwar lav sar də kwarne,
“Daga ude də tləm tsən lava, tsənin.”

10 Madəv Yasu ən ndzəgan tukuda tukuda, furakh sar na kəlatəm mits, zə liye a tsargħəran, ka ndidarwal itar ad dəge ən tuku jakva lavakhen.

11 Ka niya tsitar, “Kura a khayakurnəfud ad tsa bəghan na kə dəge təghər kə tləksa Yazhigəl. Ak yakhaye kwal nəg ən kura, itsauda ən kwaratərən jakva lavud.

12 Ki zədə,
“‘Ən vaza vaza itara, ən nəgha ba itar bi,
zən tsəna tsəna itara, ən diyarsəf bai tar bi
Ki khek katlga tsitar, pəlga itar ghər, 6isatərna
Yazhigəl ad khaipakh tar.’”

13 Tsuguna ka nəv Yasu tsitar, “Ai da katlga ba kur ad dəge ən tuku inana kə jakva lava bi, ai da katla ndar kur ad dəge ən tuku tlərna jakva lavakhi?

14 Auna dəge ən tuku jakva lavan. Khulfe a kwazdu dadak tukha, in lav Yazhigəl.

15 Khulfakhe a 6alal da tə 6ul, ən mədla jakva udakhe a tsəna lav Yazhigəl. Ba itar ən tsəna lavana, ən dəvən dəva, ka sagħ Shatana khutsala də lave ən rəvakhud tar.

16 Khulfe a 6alala da tə jajərkh, ən mədla jakva udakhe a tsəna lav Yazhigəl, ka chauge tar kujad kujad, də khwadəg tsugun.

17 Fatsiya a tsəga ba itar ad tləl bi, uk da zulu da tə sart khədikən itar. Da ka sagħ dlada awana mbakhəl, kə wirva fadəghəro də lav Yazhigəl, ka gwiyal itar da təlg kujad kujad.

18 Khulfe a 6aldagh da tak, ən mədla jakva udakhe a tsəna lav Yazhigəl.

19 Ai wirva puta gidən larda, zə valdu ghər gat tluwandala, zə nagħ dəgakh lard sikh sikh sikh, ka bıdzanəf ad laven. Ka na dəge ən tukuwin bi.

20 Khulfe 6alal ən tə vak duħan, ən mədla jakva udakhe a tsəna lav Yazħigəl, chauge tar, mangga itar tlər din. Ka yige tar zər, kulkħekerd kulkħekerd. Yakhaya, kulunkwakh kulunkwakh. Yakhaya tsuguna, dərmək dərmək, ak khulfe a kwazduwud.

Jakva lava də kara kazaz

21 Ka zuvuk Yasu də kwarne, “Ən vədza kara kazaz khud ka barsud ən kus kə gagaya? Awana ən kus kə pin khəngana? Nabakhud ən bəga bəg ən vak bəgan sara?

22 Dəge bəghanud, da 6adala 6ud da tə 6al. Dəge kwargud bəghanyan, da 6ado 6ud da tə 6al.

23 Ude də tlim tsən lava, tsənin.”

24 Ka kwara tərkhai tsugun kwarne, “Bamaru tlim kə dəge ən tsəna kur. Darame ən kuradakha dəgit kə udakh din, din da kura kha dud. Da gwidən kurakha dinud mal kə yan.

25 Ude dina, da banargher bugud zikən. Ude kwal dina, ngwaða khədfike dinin, da chawarval chawud.”

Jakva lava də khulfe a fətsawal ən gukh

26 Ka nəv Yasu tsugun, “Nggwade na tləksa għarazħigəl. Nggwaða ude a kwazdu khulf ən gukh.

27 Khana zə təkhul, ən fətsa khulfena ka dak. In tsuguna ən tsa ba də dule ən fətsda khulfen zə daka bi.

²⁸ Khayen də ghər sar ən bəgan ad khulfen da fətsa, zə daka, səkhadal ad ghər, ka yigan ad zər.

²⁹ Ba dəgwayen ən təkhala təkh, ka da zəb gidz kə da tsəga tsəg, wirva a tlala sarta tsəg khi.”

Jakva lava də khulf Mastad

³⁰ Ka nəv Yasu tsugun, “Uda da kwara kiyami? Da kura də uða kiyam ad tləksa Yazhigəli? Awana, ira kə jakva lave da kurada kiyam mana sari?

³¹ Nggwada khulf mastad, ai khədikan ən daghan khulfakhe ən tukhud ən lard.

³² Dəmbiyanen, da tukhgud, ən daka mal kə dəgakhe ən wusud ən nggab. Ən bakh gwal char, ai da təkha dikakh kə ndzəgan ən kus kə sədikw sar.

³³ Də khulf ina kə jakva lavakh zikən, a kwara tərkhai Yasu ad lava Yazhigəl kə udakh. Kalkal dule da katlda itar.

³⁴ Na dəge a kwara tərkhayin kwal də jakva lava bi. Ən sarte da tukuda tukuda itar zə furakh sar, ən kwaratra kwara dəge ən tuku laven.

A ghitsana Yasu ad kalanggas yu

³⁵ Bəlga kə khagw fitsa yanen, ka nəv Yasu kə furakh sar, “Dziyamal da tə yan kə ghədzəva gadzak.”

³⁶ Duwars itar ad dzakhava udakh, ka dagh furakh sar da peryuwe ən ndzəgan Yasu əmb. Nəg tlərna peryuwakh tsugun zitar.

³⁷ Ka soghər zikan kə fuð char ən yuwen, ən tləga tləga ghədkuta yuwa ad peryuwen. Ən daks yu da peryu, təmga khədikən kə righa righ.

³⁸ Ən khənkhar Yasu ən təlg kə peryu, ka bo ad ghər sar ən tə dəg bəl ghəre kurbət. Ka tsianəf furakh sar, ka ndidarwal itar kwarne, “Maləma,

na dangwa tsəkha itsa ndəkiyamu yuwa, əmtsəga kiyam biya?

³⁹ Ka tsiyif ən khar, tavargħer ad di kə fuden. Ka niya kə ghədkuta yu, “Għitsga għits.” Ka għitsga fuden. Ka dīw nəv vaken.

⁴⁰ Ka niya kə furakh sar, “Ufa lava tsukur a gədzəf ndəkyani? Sakhkana na kur də fadəghħerofeg biya?”

⁴¹ Ka gədzəf itar char. Ka ndidakava tsitar kwarne, “Khulf ira kə ud ineni? Zəva, fuda zə ghədkutayuwa ən tsənaru tsən kə lav sari?”

5

A mbanu Yasu ad dadake də sədikw bezan

¹ 13 A dala Yasu zə furakh sar, da tə ghədzəva gadzak dəlva khaya Garasinakh.

² Uk sawala səg kə Yasu ən peryuwa, ka sawala udanen ai ngwiyanəf sədikw bəzan ən gide nggitl, kə gama zin.

³ Yanen kə uda ən giðən gide nggitl, na ude dla təkha kə nggwadanan, tsa də tsərvayu bi.

⁴ Wirva tsən nggwada nggwadfuđ ən tə sigakh sar, zə dəvakh sar də tsərvayu. Ən nggadla nggadla də tsərvayu. Zə kəla dəg tuse ən tə kwinda siga sar. Na dadak ndzədē təkha kə payana bi.

⁵ Viða zə fatsi tsin ən giðən nggitl, zən tə għu. Ən khula, zə khara vəgħha sar tsin də kurakh.

⁶ Nəgħha tsin Yasu kə bit, ka tsiyif də khway, kəlgan ad juguv ən təvuk sar.

⁷ Ka khula tsin char, ni, ‘Yasu, Zər Yazħigəl Ndanggan, uđa dangwa tsəkha də ki? A takadħħai ka də dákha Yazħigəl, baka ba də dlađ bi.’

⁸ A kwargan ndəkyan, wirva audzala Yasu ən kwarar khai kwara kwarne, “Kha sədikw bəzan, ausəg səgawal ən udan.”

⁹ Ka ndidarwal Yasu kwarne, “War dakhaghi?” Ka nggawar khai kwarne, “Dakhara Ghamaq, wirva zikən kənd.”

¹⁰ Ka gwidən təkhaval kə takad Yasu tsin char, khek lakwtərdü tsin səgawal ən əntla khayen.

¹¹ Nəg gida daguwakh ən zighw ən tə kalam ghu6.

¹² A takadga wurduwakh ad Yasu, kwarne, “Khaya kəndanəf khaya, daks da daguwakhin.”

¹³ Ka khayatərnəf, ka sawal sədikw bəzanakhen, ka dagh itar da daguwakh. Gida daguwakhena a 6a itar dəb mits. Ka dadardagh itar dəgdagh diwa tsəban na kə ghay gərdz, ka 6aldagh itar da yuwa, ruga itar.

¹⁴ Ka khwaya li zighw daguwakhen daks da khud kəsa, zə gədzar kəsakh, kwarar khai itar kə udakh ad dəge dzoghər. Ka sawala udakhen, dala itar da vaz dəge dzoghər.

¹⁵ Sa tsitar da vak Yasu, ka nəgha itar ad dadake tsa ghamag sədikw bəzanakh əmb, ən ndzəgan. Də gabag ən təvəgha sar, zən məkən sar khwaranyan. Ka gədzəf udakhen.

¹⁶ Liye tsa nəghan də diyakh tar ad dəge a dzoghər, uk kwara khatra kwara tsitar kə udakh, ad dəge a dzoghər də dadake tsa ghamag sədikw bəzanakh ən vəgh sar, zə daguwakhen.

¹⁷ Ka farsa udakhen ad takad Yasu, kə duwatərda khay tar tsin.

18 Madəv Yasu ən daks da peryuwen, ka takadga ude tsa ghamag sədikw bəzan ən vəgh sar ad Yasu, kə khayarnəf dəgal tsin dagh.

19 Ai ka khayarnəf ba Yasu bi. Ən dleva yan, ka niya tsin, “Dəg daks da məgh, da vak yakhur, kwara tərkhai kwara ad zik zikan na kə dəgakhe a mana khai Dad Zikan, zə kwidkwidərve mana khayin.”

20 Wirva yan, ka təkaval sar, ka gwayava tsin ən Dikapolis, kəsakh kəldək, ən kwarakhdu dəge a manar khai Yasu. A ndawatərəf, kə daghan liye a tsənan.

*A tsiyanəf Yasu ad dughw Yayirus ai tsa mətsgan,
a mbanu tsugun ad nusen*

21 Gwiyoghər kə Yasu saks da tə ghədzva gadzak dəlve tsa dinin, ən peryu. Ka tsargħera dzakhava udakh zikən. Madəvin tlač ən tə kalam ghədzva gadzaka,

22 ka nəg udanen kitakul ən təb kə zikan ən təghər kə gud dzakhava Yakhudakh, sakhasara Yayirus ka sa. Nəgha tsin Yasu, ka sagħa kəlgan ad juguv ən təvuk sar.

23 A takadġan char, “Khədīkan na kə dughwara ən yanga bi, da məts. Tatlı ausəg da bo dəvagh ən təf, kə mbandu mbəg tsəkh, khek əmtsəga tsin.”

24 Ka dala zə Yasu.

Ka gatatərs dzakhava udakh zikən, ka 6idzanəf itar.

25 Ka nəg nusen ən vin, ai a zulavan ən kəl vizh vəg kəlatəm mits.

26 A khəbu a dlad char ən vak gat nggur, ən vak li bədu nggur. Kədgan ad khalavuwa dəge dinin. Dəmbiyanena, a mbu bi. Ən mbəra də mbəra kuzen.

27 Ka tsəna nusen ad lavən təghər kə Yasu, ka sasəg tsin shuwakh ən təb kə udakh diwa ləg Yasu. Ka gəman ad gabag Yasu.

28 Wirva a dayandagh ən rəvakhud sar kwarne, “Da gəma ka itsa gabag sara, da mbəga kə.”

29 Təvin təvina għitsga kəl vizh sar. A tsənan ən vəgh sar kwarne a mbu.

30 Təvin təvina ka tsəna Yasu ad səgawala kə ndzəd ən vəgh sar, a manggan ad tlər. Gwiyafkħaya ka ndidatərwal kə dzakhava udakhen kwarne, “War kə gəma gabagari?”

31 Ka nəv furakh sar, “Ən nəgha nəgha kha dzakhava udakh ən tlagva kə bidza kha bidza ndikina, ka ndid kwarne war kə gəmakan nikha?”

32 Ka 6alakh di kə Yasu, kə vaz ude kə gəman.

33 Fatsiye a audzal nus na tsa dəge a dzoghər dina, ka saks tsin da kəl juguv ən təvuk Yasu. Ən təga vəgh sar də gədz, ka kwar khai ad khalavuwa jir.

34 Ka nəv Yasu tsin, “Dughwara, fadəghħerofəga kə mbakhu. Dəg daks də lapi, a mbu khən tukw kuzagh.”

35 Madəv Yasu dlən kwar lava, ka sagħi yakhaya kə udakh ən feta Yayirus, mal ən təghər kə gud dzakhava Yakhudakh. Nəv itar tsin, “A mətsga dughwagh, ufa dla dəg njəgharu njəgha tsəkha kə maləmi?

36 A baru ba Yasu ad tlim kə lave a kwarga itar bi. Ka niya kə Yayirus, “Gədz biya, fadəghħerofəg bakh.”

37 A khayanəf ba Yasu ad gatars gata kə itsawar bi, uk Bitrus, zə Yakub zə zərbab sar Yukhan.

38 Tsugwa tsitar ən fəta mal ən təghər kə gud dzakhava Yakhudakh, ka nəgha nəgha kə Yasu ad yakhaya kə udakh ən tuwa, yakhaya tsuguna ən khul.

39 Dagh da vak tar, ka ndidatərwal kwarne, “Uda lava tsukur ən tuwa zə khula ndikini? A mətsga ba dughw na ndan bi, ən khənkhar.”

40 Ka ghubasa ghubasa tsitar də nen. Ka lakwtəral kə udakh daghan dəgal da mel. Ka daks tsin zə dad dughwen, zə bab sar zə furakh sar na khəkərd, da vake din dughwen.

41 Khutana tsin dəva dughwen, ka niya tsin, “Talita kumi.” In kwarne, “Zər dughwa, ən kwara kha kwara ka, tsiyif tsi.”

42 Təvin təvin ka tsiyif zər dughwen, ka farsa dəga tsin ən təb tar. Dughwena, khi kəlatəm mits tsin. Ina kə digita a nala kə dəg ndawak tsitar.

43 A ndədətərna Yasu ad tlim chara, kwarne, tsəna ba itsawar ad lavəna bi. Ka gwidən kwara tərkhai kwarne, bara bəg itar dəg zuwa kə dughwen.

6

A dudud Yasu ən Nazarat

1 A duda Yasu ad yanen kə vaka, a gwiya da kəs sar. Dala furakh sar zin.

2 Sa kə fitsa nggi, ka farsan ad tsagdutsag ən gud dzakhava Yakhudakh. Daga liye a tsənan ad tsagdutsaga sar, a ndawatərəf. Ka ndida tsitar, “A mbəladu ən ma udan na ad dəgakhani? Khulf ira kə

kwelemlem a barud ndikini? Vaza də khulf dəg dawakakhe ən manin.

^{3..} ³ Dadak tsakh məgh na ba ina biya? Maryam bakh Bab sara? Saghərakh sar bakh Yakub, zə Yukhan, zə Yakhuda, zə Simana? Saghərakh sar bakh dəghawakhan ən gidən vakmara? Ka chauga ba itar bi.

⁴ Ka nəv Yasu tsitar, “Na tlayangge kwal də ndanga bi, uk ən kəs sar, zən təb kə jib sar, zə li fəta sar.”

⁵ Wirva yan, a mangga ba də dəg ndawak ən vin bi, uk dəv a bakhwin ən tə chaləm liye kwal yang, a mbakhatru.

⁶ Kud fadəghərofəg tara, a nala kə dəg ndawak tsin.

Ka dakhtgal tsin da tsagdu lav Yazhigəl ən gədzar kəsakh sikh sikh sikh.

A 6əlandal Yasu ad furakh sar kəlatəm mits

^{7..} ⁷ Ka dakhgan ad furakh sar kəlatəm mits, kə 6əlatra bəla də mits mits. Ka batran ad ndzəd ən təghər kə sədikw bəzanakh.

⁸ Ka təkhatərnan kwarne, a duwam zəb itsa uşa kə dəgal uk gulv. A duwam bə dəg zuwa, itsa jilad, zə kwaş ən mbəlur.

⁹ Taləm kur kimbak. Talam tala gabag, 6amba tlərna gabag bi.

¹⁰ Itsera kə məgh ən dagh kur, ndzamga ndzəg ən vin, da tə sarte da duwars kur kəsen.

¹¹ Daga vake kwal chaukur khai tsud, awana kwal tsənakuru tsud. Da da duwars duwa kur ad yanen kə vak, ka pangdu kur ad lagwat ən tə sigur.

Ki nəga tsin kə shid ən təghər tsitar, kwarne da takatra lava Yazhigəl.

¹² Ka dala itar, ka kwardu lava tsitar kwarne, pəla udakh ad ghər.

¹³ A lakwadal itar ad wurduwakh ən vəgh kə udakh zikən, a masar khai itar wal kə liye kwal yanga zikən, ka mbakhatri itar.

Dule amtsəda Yukhan dadak para ud

¹⁴ A tsəna Khiridus shik ad dəge a dzoghər, wirva a kwazga dakha Yasu itsa dəvar. Nəv chaləm kə udakha, Yukhan dadak para ud kə tsiyif ən nggitl. Yan kə manggan nəg də ndzəda manakh dəg ndawakakh.

¹⁵ Av yakhaya, udan na ‘Ili.’ Av chaləmakh tsuguna ‘Ina tlayang, ndək fang ən təb kə tlayangakhe tsa ndur.’

¹⁶ Tsəna kə Khiridus ad yan, ka ni, “Yukhane a əntlargər ka ghər a tsryanəfud ən nggitl.”

¹⁷ Wirva Khiridus də ghərsar tsa ba də yakhaya kə udakh da vi Yukhan, kə nguda nguda tsud, bəmud ən gud sal. A mangan ad ina kə wirva Khirudi nus zər dad sar Filibus, ai pərdüwin kə nəga kə nus sar.

¹⁸ Wirvən tsən kwarakhara kwara Yukhan kə Khiridus, kwarne, “Kalkal ba pərd nus zər dadagh tsəkha kə nəga kə nusagh bi.”

¹⁹ A bazardu lavan ad rəv kə Khirudi tsuguna a mbitsana bi. Wirva yan, ka tsən nagha də kədga Yukhan. A gəmadu ba də dūl bi.

²⁰ Wirvən gədza gədza Khiridus ad Yukhan, a khayanəf ba gəma gəma kə itsauda bi. Wirva tsatsin kwarne, Yukhana dadak kanadi zə chuwasada rəv. Itsəra kə sarte ən tsəna Khiridus

ad kwar lava kə Yukhan, ka ndzikən ndziya char. Tsakhənmina, zəda tsin tsən lav sar.

²¹ Kə dəg mbasa ka gəmadu Khirudi ad dul. Fitsa dzama khəna yiga sar kə Khiridus. Ka 6alga Khiridus ad zik zikan na kə udakh sar, zə zik zikan na kə tlujiyakh sar, zə malanakh kəs ya Galili.

²² Sagh kə dughw Khirudi da vak khwadəg, tsugwa tsin, ən təvuk kə Khiridus zə ghulabakh sar, ka zədatəru tsugwen. Ka nəv shik kə dughwen, “Takada də itsaudən nakhən vakar, da bakha bəg kə.”

²³ A wadar khai Khiridus kə dughw na kwarne, “Itsaudən takadgakha da bakha bəg kə, itsa təkanud əntla khaye ən mana ka tləksa sar mits.”

²⁴ Ka dala dughwena, ndisarwal kə babsar, “Uda da dawaki?” Ka niya tsin, “Għer Yukhan dadak para ud.”

²⁵ Ka gwiyal kujad kujad da vak shik. Takadgan kwarne, “Ən naka baka bəg tsəkha ghər Yukhan dadak para ud ən tə play təkhin təkhin.”

²⁶ Tsəna kə shik ad yan, ka bazala rəv tsin char. Wirva wade a zugin, zə zhiruwe da khəsin ən təvuk kə ghulabakh sar, nagħ ba də kəla lanji sar bi.

²⁷ Ka 6əlanəf ad fang ən təb kə tlujiyakh sar, dəgin dəgal da bardəghər ghər Yukhan. Ka dala tlujiyena, əntlardəghər ad ghər Yukhan ən gud sal.

²⁸ Badəghər ad ghären ən tə play. Baran kə dughwen, ka 6ara dughwen kə bab sar.

²⁹ Tsəna kə furakh Yukhan ad yana, ka sagħi itara da zəb gədzumba vəgħha sar, ka ba itar ən dūngwe khurzəz.

A bara Yasu ad dəg zuwa kə udakh dəb dli6

³⁰ Dzəran na kə furakh kəlatəm mits ai tsa 6əlatər ndalin, a sara da vak sar. Kwarar khai itar daghan dəgakhe manga itar, zə dəgakhe tsagardu itar kə udakh.

³¹ Wirva zikən udakh ən səgawalina ən daksin, itsa sarta zu kafa a gəmadu bai tar bi. Ka niya furakh sar, “Ausəgam, na dziyamal da tlərna vake kwal nəg kə itsawar, fətavkhai kiyam.”

³² Ka dagh itar da peryu, dala itar tukuda tukuda, da vake kwal nəg kə itsawar.

³³ Ən sarte tsən dəgal itar, zikən udakhe a nəghatəran, ka katlga itar kwarne itar ən dəgal. Ka khwaya kə udakh zikən ən khud kəs dəgal də sig diwa kalam zagh, ka itar kə dala chak təghər kə Yasu zə furakh sar.

³⁴ Sawala kə Yasu ən peryuwen, ka nəghan ad dzakhava udakh char. Kwid nəv rəv tsin, wirva nggwada tuwaghakhe kwal nəg kə dadak zighw itar. Ka farsa tsagatra dəgitakh sikh sikh sikh tsin.

³⁵ Dəm kə fatsi da 6əla, ka sagh furakh sar, ka nəv itar tsin, “Vak na, na itsawar bi, tsuguna a dəm fatsi da 6əl.

³⁶ Bəlatərs 6əla kə udakhan na daks, da khud kəsakh zə gədzar kəsakhe khef ən van, kə səku dəg zuwa tsitar kə ghərtar.”

³⁷ Ka ngawa tərkhai Yasu kwarne, “Bamatra bəg kur dəge da zuwa itar.”

Ka nəv itar tsin, “Ina da nagha də kwa6 təl əntla vəg, kə dadak man baryam. Dəg kənda dəgal da kəd kwa6 pakyan ən təghər kə brudi, kə batra kə zuwa zuwa nikha?”

³⁸ Ka ndidatərwal, “Ngərwa dəfumba brudi din kuri? Dam da nəgha nəgh.”

Dala tsitar da nəgha nəgha, kwarar khai itar, kwarne, "Brudi dli6 zə kilf mits."

³⁹ Ka bətra Yasu kə furakh sar, babəg itar udakh da ndzakhga ndzakha kə dakwala kə dakwal, ən tə dzu6.

⁴⁰ Ka ndzakhga itar kə dakwala kə dakwal. Yakhaya kə dakwala, dərmək, yakhaya tsuguna kuldilə6.

⁴¹ Ka 6əf Yasu ad dumba brudiyen dli6 zə kilfen mits. Kapanan ad ghəra, vazo da gharazhigəl, kwarar khai ad usus kə Yazhigəl. Ka kalanan ad dumba brudiyakhen, baran kə furakh sar, kə takara kə udakh. Takatər khai ad kilfakhen mits na kə udakh daghan.

⁴² Itsawara a zu, a baghral daghan.

⁴³ Ka dzakhanəf furakh sar ad tughub kəlatəm mits, kə kala brudiya zə kilfe təmgan.

⁴⁴ Zika ghwalvakhe zuzuwa dəb dli6.

A manga Yasu ad dəg ən təghər kə yu

⁴⁵ Ən dəvən dəv, ka kwarar khai Yasu kə furakh sar, daks da peryu kə dəgal tsitar da tə ghədzəva gadzak kalam Betsed. In tsuguna da 6əlatərs kə udakh ndan.

⁴⁶ Ən tə khal kə 6əlatərs 6əla tsin daksa, ka do da tə kalam ghu6 kə dəgau.

⁴⁷ Bəlga kə khagwa, tsən təb kə dəlv peryu, in tsuguna tsa tukuda tukuf ən tə bədar.

⁴⁸ Ka nəghan ad furakh sar ən khə6 dla6 wiya peryu, wirva zika fude ən gwiyatra da təlg. Dəm kə kəs da ngura, ka dala da vak tar, ən dəgən təghər kə yu, vadge da dəgala fət.

⁴⁹ Nəgha tsitar ən dəgən təghər kə yuwa, ba ude a sawal ən tə fik nəv itar. Ka khula tsitar.

⁵⁰ Wirva daghan tara a nəgha tsitar, ka gədzəf itar char.

Kujad kujada ka kwaratər khai ad lava kwarne, “Khəna mana khəna rəvur, ka fəka. A dūwam gədz.”

⁵¹ Ka dagh da peryu ən vak tar, ka ləğga fuđen. A ndawatərəf char.

⁵² Wirva a katlga ba itar ad dəge ən tuku baghanda-la ud dəb dliň na bi. Wirva dəkdək rəva tar.

⁵³ Dargħera tsitar kə dəlva, ka tsugwa itar ən kalam khaya ya Janisarat. Ka ngudana itar ad peryuwen ən tə ghay gərdz.

⁵⁴ Sawala tsitar ən peryu, təvin təvina, ka katlga udakh ad Yasu.

⁵⁵ Ka khwaya udakhen daks da khud kəsakh daghan. Ən zabado liye kwal yang itar ən tə pinakh tar, da daga vake da tsəne tar din Yasu.

⁵⁶ Itsa dal dəvarin, ən gədzar kəsakh, zə dləmdla kəsakh, awana məghakhe ən khud təghal, ən khana liye kwal yanga udakhen ən tə 6ala 6al. Ən tatlı Yasu itar kə khayatərnəf kə liye kwal yang, kə gəma itsa ghai gabag sar. Daghan liye a gəmana a mbakharu.

7

Tsagdutsaga dzidzakh

¹ Farisakha zə yakhaya kə li tsagdu ndzikha ndzikha Mus, ai sarawal ən Wurshalim. Dzafkai itar ən vak Yasu.

² Ka nəgha itar ad yakhaya kə furakh Yasu, ən zu kaf itar kwal parga tsitar ad dəv ndəke tsagdu dzidzakh tar.

³ Wirva Farisakha zə Yakhudakh daghan, na itar zu kaf kwal parga tsitsar dəv ndəke tsagatərdu

dzidzakh tar bi. Wirvən tsufada ndzikha ndzikha dzidzakh tar itar.

⁴ Da sa itar ən kasuk, na itar ən zu kaf bi, akwa pardu itar dəv ndəke tsagatərdū dzidzakh tar. Ən tsufa tsufa itar ad yakhaya kə ndzikha ndzikha tar ai wuru itar zikən. Ndək zai pardu kwat khəb yu, shakakh, zə shugudakhe mangud də vərshakanvə, zə vak zu kafakh tar.

⁵ Wirva yan, ka ndidərwal Farisakhen zə li tsagdu ndzikha ndzikhen kə Yasu, “Uda lava kə furakhagh kwal nəg ən gatars kə ndzikha ndzikha dzidzakhənd, kə zu kaf tsitar kwal par dəv ndəkve tsagdu dzidzakhəndi?”

⁶ Ka nggawa tərkhai Yasu, ‘Kalkal lav tlayang tlayange tsa kwarga Ishay ən təghər kə tsukur kur mbadırakh. Ndəke vindzanin kwarne,
‘“Udakhan na uk ən fakghər də ghay itar,
rəvakhud tara bita zə kə.

⁷ Ən dəbaka buti itar,
ən tsagdu ndzikha ndzikhe a bəga ud itar
vadge ndzikha ndzikhe a bəga Yazhigəl.’

⁸ Duwars kur gatars kə ndzikha ndzikha Yazhigəl, ən gatars kə ndzikha ndzikha dzidzakhur kur.”

⁹ Ka zu vuk tsin də kwar kwarne, “Nəg kur də khida duda ndzikha ndzikha Yazhigəl, kə wirva tsuf tsagdutsagur.

¹⁰ Wirva kwarga Mus kwarne, ‘Fargərafəg kə dadagha zə babagh, daga ude kwarga lav bəzan ən tə dad sar awana bab sar, ka kədgud.’

¹¹ Ai ən kwara kwara kur kwarne, da ka nəv udan kə bab sar awana dad sar, dəge tsa da məlakuru ka din, audzala kən barkhai kə Yazhigəl. A manga ba də khaip bi.

12 Wirva yan, a khayarnəf ba kur kə ud ad məlaru kə dad sara zə bab sar bi.

13 Tə dəva də yan, a nandala kur lav Yazhigəl kə bat, wirva ndzikha ndzikhakh dzidzakhure ən tsagardu kur kə zarur. Ən manakha mana kur digitakh zikən ndəkva dəgakhen.

Dagakhe ən bəg udakh da nəga kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl

14 Ka gwidən Yasu ad əakhga dzakhava udakh, ka ni, “Tsənam ka tsəna itsawar, diyarsəf kur ad inan.

15 Na dəge ən ba udan da ghay sar, ai da nan kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl bi. Akwa dəge ən səgo ən khud sar da nan kə kwadlamb, ən təvuk kə Yazhigəl.

16 Daga ude də tlim tsən lav, tsənin ad lavan.

17 Ən təkhəl kə təkaghəra tsin zə dzakhava udakh, ka dagh da məgh. Ka ndidarwal furakh sar ad dəge ən tuku jakva lavan.

18 Ka niya tsitar, “Atsuk a katlga bakh ghərura? Ən tsa bakh kur kwarne dəge ən ba udan da ghay sar bən na ud kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl biya?

19 Wirvən nabən daks da rəvakhud bi ən dəgdagh da khud, khalakyən ka səgawal ən vəgh. (Lav Yasu ən tə vana, a mədlanan kwarne, itsera kə dəg zuwa chuwadaş kə zuwazu.)

20 Ka zu vuk tsin də kwar lav kwarne, ‘Dəge səgo ən khud kə uda ən nan kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl.

21 Wirvən rəvakhud ud ən səgo ngudi ngudi dayaghərakh, ai bəgan da man dəgakhe kwal khwar, ndək zai garnak, gəl, zə kəd safə ud.

²² Gwaragwar, khuwa, kəlada, valdu ud, kuð bəg zhiru, shilga, bazdu ðakha ud, nagh ghər, zə dləgər dlag.

²³ Dagħan dəg ngudi ngudiyakhan, ən səgo ən khud kə ud, tsuguna in ən nan kə kwadlamb ən təvuk kə Yazħigəl.”

Fadəghərofəg nuse ən kəs ya Surifiniki

²⁴ Ka dūda Yasu ad vaken, dagh da əntla khaya Taya zə Sidon. Ka dagh da məghen, tsuguna ən nagh ba tsatsəg ak itsawar bi, dəmbiyanena, a 6əghafkhai bi.

²⁵ Uk tsəna tsəna kə nuse ən kəda shatan ad dughw sar ad lavən təghər kə Yasu, ka sagħa kəlgan ad juguv ən təvuk sar.

²⁶ Nusen tsuguna liye kwal Yakhudakh. A yavən Finiki əntla khaya ya Suri. Ka tatlı Yasu tsin kə bardal wurdu səgawal ən vəgh kə dughw sar.

²⁷ Ka nəv Yasu tsin, “Duwaks duwa bara bəg ka dəg zuwa kə zaren (Yakhudakh) ndan, wirva kalkal ba ka 6atərvalud dəg zuwa zara, ka lilyarduwud kə ghədakh bi.”

²⁸ Ka nəv nusen, “Ai ndək yan Dad Zikan, ai ghədakha ən vaduvada itar ad kwacha kafakhe a galal ən tə vəlang zu kaf zar.”

²⁹ Ka nəv Yasu tsin, “Wirva lavana a kwargakh, gwiya daks da məgh, a təkaghəra wurdu zə dughwagh.”

³⁰ Ka wura da məgh, tlargħer kə dughw sar ən khəngan ən tə pin, audzala wurduwen ən dala dəg ən vəgh sar.

A mbandu Yasu ad təng ai kwal təkha kə kwarga lav

31 Ka duwars Yasu ad kəs ya Taya, ka dal da dəlva Galili, diwa Sidon zə Dikapolis (kəsakh kəldək).

32 Ka 6ardəghər yakhaya kə udakh ad tənge dlakh kwar ghay tsin, ka tatlı Yasu tsitar kə bargħər dəv tsin, ki mbəga tsin.

33 Təkhal kə dəkhgħa tsin udanen ən təb kə dza-khava udakh da tə kalam. Ka ba Yasu ad wirik dəv sar da tlim kə təngen, ka təfaw ad shaghvvai ən tə zər dəv sar, ka gəman ad rikha udanen din.

34 Ka lando Yasu ad ghər da għarazhigəl, ka gəlf niya zikzik, ka niya tsin, “Iffata” Dəge ən tukuwina in kwarne “Ngurəf ngur.”

35 Kwarga tsin ndəkyan, ka ngurəf tlim udanen. Ka tasla nəv rikh sar a vədgan, ka farsa kwar lava tsin khwaraniyan.

36 Ka ndədatərnəf Yasu ad tlim kwarne, kwarara ba itar kə itsawar ad dəge a dzoghər bi. Itsera kə sart ən kwargin kwarne kwar ba itar bi, ka zu vuk də kwardu laven itar.

37 Dəgən na mangina a ndawatərəf kə udakh char. Ka nəv itar, “A mangan ad itsauda kalkal. A ba də təngakh, da tsəna lav. Liye kwal təkha kə kwarga lava, ka kwar lava.”

8

A bagħandal Yasu ad udakh dəb ufad

1 Ən khənakhena, ka gwidən dzafkhai udakh zikən da vak Yasu. Fatsiye a mbasu dəg zuwa tar, a dəkhgħa Yasu ad furakh sar da vak sar. Ka ni,

2 “Ən man kwidkwidərv udakhana kə, khəkərd khana tsitar zə kə, kəvena na dəge da zuwa itar bi.

3 Da duwatərs ka daks da məgh də way, da mbada itar ən tə dūl, wirva chaləm tara a sara kə bit.”

4 Ka nəv furakh sar tsin, “Ai da mbəladu ən varud ad dəg zuwa zikən ən khuđ təkhəl na ndəkin, ai da bagha təra bagha kə udakhan na daghani?”

5 Ka ndidatərwal Yasu, “Ngərwa brudiye din kuri?”

Ka nggawar khai itar kwarne, “Udif.”

6 Ka kwara tərkhai kə udakh kə ndzakhga ndzakh ən tə khay. Bəf tsin brudina udfif, ka kwar sus tsin kə Yazhigəl, kalanan, baran kə furakh sar kə takatəra taka kə udakhen. Ka manga furakhen ndəkyan.

7 Nəg itar də mbisan na kə kilfakh khədikən tsugun. Ka kwarar khai də sus kə Yazhigəl, kə wirva kilfakhen tsugun. Kwara tərkhai kə furakh sar kə takardu taka tsitar kə udakh, ad kilfakhen tsugun.

8 Azu udakh baghala itar. Təkhəl kə zuzuwa tsitara, dzakhanəf furakh sar ad tughub udfif ake təmatəru kə udakh.

9 Tsa ghwalvakh dəb ufađ ən vinen. Təkhəl kə bəlatərs bəla tsin daks,

10 təvin təvina ka dagh da peryu zə furakh sar, da əntla khay Dalmanut.

A ndidarwal Farisakha kə Yasu kə manatra dəg ndawak

11 Ka sagh yakhaya kə Farisakh da vak Yasu, farsa itar man tsugu zə zin. Ən gat mədlatra dəg ndawak itar. Kə mədla kwarne, a khayanəf Yazhigəl din.

12 Ka safa tsin gəlf də ndzəđ, ni. “Uđa lava kə udakh kwargən ən ndidif dəg ndawaki? Ən təkha kura təkha kə, na dəg ndawake da mədlatrud bi.”

¹³ Khalak yana, ka duwatərs, ka gwiya da peryu. Dal da tə tlərna ghədzəva gadzak.

Yista Farisakh zə dəg Khirudus

¹⁴ A mbitsa tərgħer zəb brudi kə furakh Yasu, uk brudi kitakul ən peryuwen.

¹⁵ Ka nəv Yasu tsitar, “Tsukwamana ghər dəgi, dem nikur kə yista Farisakh zə dəg Khirudus.”

¹⁶ Ka farsaq itar ad kwarakava lav ən taṭak tar kwarne, “Wirva na brudi ən vak mar bi, in kə mangan kə kwar ina tsin.”

¹⁷ Tsa kə Yasu ad lave ən kwara itar. Ka ndidatərwal, “Ən kwara kə uða kur kwarne nakur də brudi biyi? Sakhkana a katlga ba kur biya? Tsuguna, a diyarsəf ba kur biya? Uða lava kə rəvura dlað dəkdəki?

¹⁸ Nəg kur də diyakh, uða lava tsukur kwal ən nəgha nəghi? Nəg kur də tlimakh, uða lava tsukur kwal ən tsəna tsəni? A dzamana bakh kura.

¹⁹ Ən sarte tsa kalanaka brudi dlið, kə udakh dəb dlið, ngərwa tughubakh, ake təmgan a dzakhanəf kuri?”

Ka nəv itar, “Kəlatəm mits.”

²⁰ “Ən sarte tsa kalanaka brudi udif, kə udakh dəb ufad, ngərwa tughubakh, ake təmgan a dzakhanəf kuri?”

Ka nəv itar, “Udif.”

²¹ Ka niya tsitar, “Dambiyanena, dla kur kwal katlgana?”

A mbandu Yasu ad ude ngulfən Betsaid

²² Sa tsitar da Betsaid, ғadəghər yakhaya kə udakh ad ngulf da vak Yasu. Ka takad Yasu tsitar kə gəma gəma tsin, kə mbambəg tsin.

23 Ka khutanan ad ngulfen ən tə dəv, ndadəl da təlg kəs. Təfara tsin shaghvway da di kə udanən, baw ad dəv sar ən təf. Ka ndidarwal, “Ən nəgha nəgha kha digita?”

24 Ka lando ngulfen ad ghər, ni, “Ən nəgha nəgha ka udakh, ai ən vastra ngwada ufakhe ən gwayava kə.”

25 Ka gwidən bo Yasu ad dəv sar ən tə di udanen. Ngwarəf di sar charang. Ka farsan ad nəgha vak tsugun. Ka nəghan ad itsauda chadad.

26 Ka ɓəlars Yasu daks da məgh, ka kwar khai tsugun, “A duwa daks diwa khuđ kəs.”

A kwarga Bitrus kwarne Yasuwa in Kristu

27 A ɗuwars Yasu zə furakh sar ad kəs Betsaid, da itar da gədzar kəsakh ən khaya ya Kaisari Filibi. Madəv itar ən dəga, ka ndidatərwal kə furakh sar, “Warek ka vek udakhi?”

28 Ka nəv itar tsin, “Av yakhaya Yukhan dadak para ud khə. Av yakhay Ili khə. Av yakhaya tsuguna kha fang ən təb kə tlayanggakhe tsa dur.”

29 Ka niya tsitar, “Ai kur ma? Warek ka vek kuri?”

Ka nggawar khai Bitrus kwarne, “Kha Kristu.”

30 Ka ndədatərnəf Yasu ad tlim, kwarara ba itar kə itsawar ad lavən təghər tsin bi.

A kwarga Yasu ad khulfəmtse da manin

31 Ən təkhəl kə yan, ka farsa Yasu ad tsagatərdü tsaga kə furakh sar kwarne, “Ka Zər Ud, da khəba khəba ka dlač char sikh sikh sikh. Malanakh ən təghər kə udakh, zə zik zikan na kə zil kəsakh, zə li tsagdu ndzikha ndzikh, da dukda duwa itar. Da

kəd kai kədud, ən tə fitsa khekərda da tsiya kən nggitl.

³² A kwara tərkhai ad ina kə lav ən ńal a ńəghana bi, ka ndadala Bitrus ad Yasu da tə kalam, ka farsa tavargħər di tsin.

³³ Ai guyafkhai kə Yasu, ka vazgan ad chaləm furakh sar. Ka tavargħər ad di kə Bitrus, “Tsiya dəgal ən təvəgh tsəka kha Shatan, rəvagħa a khayanəf ba də dəge ən nagħha Yazħigəl bi, ən khaya dəge ən nagħha ud dəg sig.”

³⁴ Ka dakhga Yasu ad dzakhava udakh zə furakh sar da vak sar. Ka ni, “Degħwa ude ən na nəga kə furara, akwa ċudin ghər sar, ńefin ufa kherta sar, ka gataks in.

³⁵ Wirva deghwa ude ən na kat safa sar, da bəghəmb. Ai deghwa ude ən bədu safa sar wirva kə, zə kə lav Yazħigəl, da gəmadu gəma də safa kə ngəd.

³⁶ Khwara ndək uđa da gəmadu udan ad digit dagħan ən lard, ai ka bəghalən safa sari?

³⁷ Udən da bədu udan kə dleva safa sari?

³⁸ Itsawar ən man zhiruwar, zə zhiru kwardu lavar, ən ngudi ngudi kwargən, ka Zər Uda, da man zhiru sar kən sarte da səgadagh kən ndanga Dadar, dagħa zə zar ńela Yazħigəl.”

9

¹ Ka zu vuk tsin də kwar kwarne, “Ən təkha kura təkha kə, nəg yakhayin għitsən van, na itar da mətsa bi, akwa nəgħha itar ad tləksa Yazħigəl, ai da mədlo də ndzəd.”

Mbədva kə vəgħha Yasu

² Ən təkhal kə khəna ənkawħha, ka dal Yasu zə Bitrus, zə Yakub, zə Yukhan, ka ńetəro dugo da tə

ghuþe tsəñanyan, vake uk itar tukuda tar. Ən tə vina ka mbəðfkhai vəgha sar ən təvuk tar.

³ Gabag sara a nala kə madakw til ən wud char ən zəbara di kə ud. Na dadak ghuþ kadlang ən lard ai da təkha kə ghuþgan da tə madakw sar bi.

⁴ Dzagwdlam, ka mədlawala Ili tlayang zə Mus tlayang, ən kwar lava itar zə Yasu.

⁵ Ka nəv Bitrus kə Yasu, “Maləm, khwarenən vana kənd. Manga mana kənd ad tsikw khəkərd, fang tsəkha, fang kə Musa tlayang, fang kə Ili tlayang.”

⁶ Ən tsa ba də dəge da kwarin bi, wirva khəkərd dagha tara a gədzəf itar char.

⁷ Ka sadagh ghwikwa, khəmbatərghər. A tsəna tsud lavən ghwik kwarne, “Zəraren, ən waya waya kə. Tsənamaru tsən.”

⁸ Balakhga tsitar ad diya, a gwidən ba itar nəgha itsawar bi, uk Yasu.

⁹ Madəv Yasu zə furakh sar ən səgdagh ən ghuþ, ka ndəðatərnəf Yasu ad tlim kwarne, kwarara ba itar kə itsawar ad dəge a nəgha itar bi. Akwa tsiyakəfud ka Zər Ud ən nggitil.

¹⁰ Wirva yana, ka du itar ad laven ən khuðtar. Ən daya kava daya itar ən təb tar kwarne, “Uða dəge ən tuku tsiyin nggitle a kwarga Yasuwi?”

¹¹ Khalak yana, ka ndidərwal itar kə Yasu kwarne, “Uða lava kə li tsagdu ndzikha ndzikha ən kwarne, khekwa Ili tlayang da sodagh chak kə Kristuwi?”

¹² Ka nggawa tərkhai Yasu kwarne, “Barari Ili tlayang da sodagh chak, kə dika itsaud, kalkal ndəke ən naghud. Wirva yan, ai uða lava tsin

vindzan kwarne, da khə6 khə6a Zər Ud ad dlad
char zə duda duwa tsudi?

¹³ Ai ən təkha kura təkha kə, audzal Ili tlayang ən
sodagh səg. A manarkhai udakh ad daga dəge ən
nagha rəva tar. Ndəkve vindzanin ən kačkaš lav
Yazhigəl ən təghər tsin.”

A mbanu Yasu ad zəre də sədikw bəzan

¹⁴ Gwiyoghər kə Yasu zə furakhna khəkərd da
vak furakhe tsa təmgan, ka nəgha itar ad dzakhava
udakh a tsatərgħəran kə furakhen. Li tsagdu
ndzikha ndzikha Mus tsuguna, ən manakava tsugu
zitar.

¹⁵ Ba uk nəgha nəgha kə dzakhava udakh ad
Yasu, ka a ndawatərəf char, ka khwaya tsitar da
gama gam.

¹⁶ Ka ndidatərwal Yasu kə furakh sar kwarne,
“Tsugu uđən mana kur zə itar ra?”

¹⁷ Ka nggawar khai udanen ən təb kə dzakhava
udakh kwarne, “Maləma, a 6akhdəghər ka zərar
ai də sədikw bəzan ən vəgh tsin, ai gadlarkhai ad
kwar ghay.

¹⁸ Itsəra kə sart ən tsukwargħərin, ka tləvargħər
da khay. Ka səgawala kubən ghay tsin, ka kərd
tlid tsin, ghulala jigh. A takadga ka furakhagh kə
lakwadal sədikw bəzan ən vəgh sar, ai a piyatərwal.”

¹⁹ Ka nəv Yasu tsitar, “Kur udakh kwargən, li
khətsa fadəghərofəg. Da zulu pak uđa kən gida zə
kuri? Da zulu pak uđa kən bəg rəv də kuri? A
nəgham zəren da vakar.”

²⁰ Ka 6ardəghər itar zəren. Nəgha kə sədikwen ad
Yasu, kujad kujada, ka tatəg tsin ad zəren, ka 6əlal
zəren da khay. Ka kuđmbəl kuđmbəl dəva tsin ən tə
khay, də kubən ghay.

21 Ka ndidarwar Yasu kə dad zəren, “Yawa farsin manara mani?”

Ka nggawar khai dad zəren kwarne, “Gwil ən zara tsin.”

22 Ka zu vuk tsin də kwar lav, ngərwa sig tsin ən tlavargħer tlava da kar zə yu kə kədga kəd. Da nəg dəge da təkha kha kə mangan, ziwa kəndalakh, məlakəndu khə.”

23 Ka nəv Yasu tsin. “Uda lava tsəkhən kwar kwarne, da da təkha khi? Itsauda ən manawa mana kə dadake a fadəghero.”

24 Təvin təvina ka nəv dad zəren, “A fadəghero kə. Məlaku məla kə səgakargħer fadəghero fəgar.”

25 Nəgha kə Yasu ən saks dzakhava udakh da vak sar də khway, ka tavargħer ad di kə sədikw bəzanen. Ka ni, “Kha sədikw bəzan, khe ngədlarkhai kwar ghay kə zərən. Ən kwara kha kwara kə, sawal səg əmb, aghba khən da damb bi.”

26 Ka khula kə sədikw bəzanen, gwidzanəfa, ka sawal ən vəgh sar. Ka khənga zəren ən khay ndək mətsa ud. Wirva yan, nəv udakh zikən, “Amtsəgan.”

27 Ka khutana Yasu ad dəv zəren, tsiyanəf, għits-gan ən tə siga sar.

28 Da kə Yasu da məgh, ka ndidarwal furakh sar bəghaniyan, “Uda lav a piyakəndwal 6adal sədikw bəzaneni?”

29 Ka nggawa tərkħai Yasu kwarne, “Khulfina kə sədikw bəzan na, uk dəgawa kalti ən 6ado.”

A gwidən Yasu ad kwar lav ən təghħar kə əmtsa sar

30 Ka duwars Yasu zə furakh sar ad vaken, dala itar, dəgal diwa khaya Galili. Nagh ba Yasu ad tsatsəg kə itsawar ad vake din itar bi,

31 wirvən tsagatərdü tsaga kə furakh sar. Ka niya tsitar, “Da bəkdu bugud, ka Zər Ud da dəv kə udakh. Ka da kədka kəda itar kə əmts, ən tə fitsa khəkərdə, da tsiya kən nggitl.”

32 Ai a katlga ba itar ad tsagdu tsaga sar na bi. A ndidərwal ba itar tsugun bi. Wirvən gədza gədza itar.

Warek zikan daghani?

33 A sa Yasu zə furakh sar da Kafarnakhum. Da kə Yasu da məgh, ka ndidərwal kə furakh sar, “Uda tsən kwara kava kur ən tə dəli?”

34 Ai ka ndzəga itar tərid, wirva tsən kwara kava kwara itar ən təb tar, ən təghər kə, warek zikan daghan ən təb tar.

35 Ka ndzəga Yasu, dəkhgan ad furakh sar kəlatəm mits, niya tsitar, “Degħwa ude ən na nəga kə dəg chak, barari tsin nəga kə dəg ngidangid, nalin kə dadak manara tlər kə itsawar.”

36 Ka 6adəghər ad zər khədikan għitsanan ən təb tar, ka 6ələrgħər ad dəv sar, ka niya tsitar,

37 “Itsawar ən chauga zər khədikan ndək inan ən dakhar, ka chaukayin. Dadake chaukaya, ka kitakul ba chaukayin bi, zəva dadake a 6əlokondagh a chaugin.

Ude kwal tlughuma zə kiyama dəg mar

38 Ka nəv Yukhan, “Maləm, nəgha tsəkənda uðanen ən bado sədikw bəzan ən vəgh kə udakh ən dəkhagh. Ka gadlar khai kənd, wirva na ba zə kiyam bi.”

39 Ka nəv Yasu tsitar, “Gadlamara bi. Wirva na ude ən man dəg ndawak ən dakhara, təvin təvin tsuguna ka kwar lav bəzan ən təghər tsəka bi.

40 Wirva ude kwal man tlughuma də kiyama dəg mar.

41 Ən təkha kura təkha kə, daga ude ən kakuru yu itsən kwat khədikan, wirva a fadəghəro kur ən tə ka, ka Kristu. Naba da bəghən dəg siga sar tsa khədikən bi.

Dəgakhe ən bəg udakh da man khaip

42 Deghwa ude a ba fang ən təb kə zar mbisan nan, liye fadəghəro ən tə kə da man khaip, a dara ngudarəmud zikan na kə vər ən kwind, kəd'daghud da dəlv.

43 Da dəva ən bəgkhan da man khaip, əntlars əntla dəgal. Adara da də dəv kitakul kha da vake da mbəladu kha safa kə ngəd, təghər kə daks tsəkha də dəv mits da kara tsakaitsakai.

44 [Vake,
“Kwade ən zutər zuwa naba itar əmtsa bi.
Karen tsuguna da təkh bud kə kədgan bi.”]

45 Da ka sigagh ən bəgkhan da man khaip, əntlars əntl. Azəgha da ghurdik kha da vake da mbəladu kha safa kə ngəd, təghər kə tləvkədaghud də sigakh mits da kara tsakaitsakai.

46 [Vake,
“Kwade ən zutər zuwa naba itar əmtsa bi.
Karen tsuguna da təkh bud kə kədgan bi.”]

47 Da ka diyagh ən bəgkhan da man khaip, ndəddu khə. Azəgha da də di kitakul kha da tləksa Yazhigəl, təghər kə tləvəghədaghud də diya mits da kara tsakaitsakai.

48 Vake,
“Kwade ən zutər zuwa naba itar əmtsa bi.

Karen tsuguna da təkh bud kə kədgan bi.]

49 Da chuwaða chuwaðud ad itsawar də kar, ndəkve ən chuwaðud dəg tsufa də tlugul.

50 Tlugula khwar, da təkaghərin də nashnasha sara, da gwiyondəghər ndarud ad nashnasha sari? Nalnəg gidura zə tlərur ndək tlugul. Tsuguna, ka gida gabər kur ən təbur.”

10

Tsagdutsaga Yasu ən təghər kə pəcha səb

1 Ka əuwars Yasu ad yanen kə vak, ka dal da əntla khaya Yakhudi, zə ghədzəva zagha Urdun. Ka gwidən sawala dzakhava udakh da vak sar. A tsagatərdü ndəkve a kwiyalin.

2 Ka saks kə yakhaya kə Farisakh da kura kura də ndid. Ka ndidarwal itar, “Kalkal nagh təkaghəra kə udan zə nus sara?”

3 Ka niya tsitar, “Uda təkha kurna Musi?”

4 Ka nəv itar tsin, “A khayarnəf Mus ad vindzara kadkad pəcha səba kə ud, kə lakwars lakwa dəgal.”

5 Ka nəv Yasu tsitar, “Tsa wirva bengbeng rəvakhudur, tsa vindza kurkhai Mus adina kə ndzikh.”

6 “Ai gwil farsa vərd'lard, ‘A vərdtərkhai Yazhigəl kə zila zə nus.’

7 Wirva yan, ka da əuwars udan ad dadsar zə babsar kə khəmbarva kə nus sar.

8 Ka mits dagha tara da nəga kə vəgh kitakul. Aghba itar mits bi, anala kə vəgh kitakul itar.

9 Wirva yan, dəge audzala Yazhigəl ən matlanəf matla, təka ba udan bi.”

10 Gwiyoghər tsitar saks da məgh, ka ndidarwar furakh sar kə Yasu ən təghər kə təkaghəren.

11 Ka nggawa tērkhai Yasu, “Degħwa ude tēkaghħera zə nus sar, ka zəbu ad tl̄erna nus, gwaragwar ən manin zin.

12 Ai da ka tēkaghħera nus zə zil sar, ka zəbuwin tl̄erna zil, gwaragwar ən manin zin.

Zar mbisan zə Yasu

13 Tsən zaġakhado zar mbisan udakh da vak Yasu, kə bakhhatərghər dəv tsin, kə batərghər bark. Ai ka tavatərghər furakh sar ad di kə zaren.

14 Vazga kə Yasu ad dəge a mangga furakh sar, ka bazala rəv tsin. Niya tsitar, “Duwamada duwa zar mbisan saks da vakar, gadlamatra bi. Wirva tl̄eksa Yazhigəla, dəg khutsak tar.

15 Ən tēkha kura tēkha kə, itsawar kwal khayanəf də tl̄eksa Yazhigəl, ndəkve a khayanəf zar mbisan, a tēkh ba kə da da tl̄eksa Yazhigəl bi.”

16 Ka tsakwatrəf də fang fang, 6alatərghər ad dəv, ka batərghər ad bark.

Lav ən təghħer kə dakhwale tluwandal

17 Tsif kə Yasu da duwars yanen kə vak, ka khwayoghər udanen da vak sar, kəlgan ad juguv ən təvuk sar. Ka ndidarwal kwarne, “Maləm charan, uda da mana ka kə gəmadu safa kə ngədi?”

18 Ka nəv Yasu tsin, “Uda lava tsəkhən dakhka də charani? Na ud charan bi, uk Yazhigəl kitakul.

19 Tsa tsəkha də ndzikha ndzikhen, ai kwarne, ‘Kəd ba safa bi. Man ba gwaragwar bi. A duwa man gəl. Man ba shida dəge kwal nəgha tsəkha bi. Bid ba də ud bi. Fargħera fəg kə dadagħa zə babagh.’ ”

20 Ka nəv dagħwalen tsin, “Maləm, gwil ən zara tsəka ən tsufa tsufa ka dəgħakhan na dagħan.”

²¹ Ka vazga Yasu də vaza waiv. Niya tsin, “Digit kitakul kə khətsakhu. Daks sakwdu sakwa daghan dəge din khə, batra kha kwař sar kə talagakh. Ka da gəmadu gəma kha tluwandal ən gharazhigəl. Təkhal kə yana ka gataks khə.”

²² Tsəna kə dakhwalen ad lave kwarga Yasu, ka bazala rəv tsin. Təkavala də baza rəv, wirva nəg ləman tsin char.

²³ Ka vazakhgə Yasu ad furakh sar, ka niya tsitar, “Da bəza daks kə dadak tluwandal da tləksa Yazhigəl.”

²⁴ A ndawatərəf kə furakh sar, tsəna tsitar ad lave kwargin. Ai ka nəv Yasu tsugun, “Zar mbisan nakhar, bəza daks kə ud da tləksa Yazhigəl.

²⁵ Da lakhlakh kə dləgwam daks ən tə ʃul lipər, təghər kə daks kə dadak tluwandal da tləksa Yazhigəl.”

²⁶ Tsəna kə furakh sar ad laven, ka gwidən ndawatərəf char. Ka nəv itar ən təb tar, “Ai da ka ndəkyanina, war da gəmadu safa nən vak Yazhigəli?”

²⁷ Ka vaztərkhai Yasu, ka ni, “Ən vak ud dəg siga ən manawa bi, ai ən vak Yazhigəla itsauda ən manawa man.”

²⁸ Ka nəv Bitrus tsin, “Ai kənda ma, a duwars kənda itsauda a gatakhs kənd.”

²⁹ Ka nggawa tərkhai Yasu, “Ən təkha kura təkha kə, na ude a duwars fəta sara, itsa zarbabakh sara, zə dəghaubabakh sar, zə bab sar, itsa dad sar, itsa zar sar, awana gukhakh sar, wirva ka, zə lav zədan tsugun,

³⁰ ka piyarwala gəmadu dəg siga sar sig dərmək dərmək ən kwargəna bi. Da gəmadu gəma də

məghakha, zə zarbabakh, zə dəghaubabakh, zə babakh, zə zar, zə gukhakh. Gəmadu yaken tsuguna khekwa də dlad. Ən kwarge da saks, da gəmadu gəma ad safa kə ngəd.

³¹ Wirva zikən liye tsa dəg chaka, da nəga itar kə dəg khal. Liye dəg khal tsuguna, itar da nəga kə dəg chak.”

Dəg khəkərd ina kə Yasu ən kwar lavən təghər kə əmtsa sar

³² Ən təghər kə dəl dəgo da Wurshalim Yasu zə furakh sar, Yasu ən məlatra vuk. Lave tsa kwarga Yasu, ən ndawatra ndawa kə furakh sar, ka liye ən gatatərs gata tsuguna ən gədza itar. Ka gwidən ndədtəraga Yasu kə furakh sar na kəlatəm mits da tə kalam, ka kwara tərkhai ad dəge da dzoghər din.

³³ Ka ni, “Təkhina ən dəgo da Wurshalim kiyam, da bədu bəgud Zər Ud da dəv kə zik zikan na kə zil kəsakh, zə li tsagdu ndzikha ndzikh. Da əntlara lav əmtsud. Ka da barəm bəg itar ən dəv kə liye kwal Yakhudakh.

³⁴ Da nenenena itar, zə tafarva shaghvvai. Wadzaru itar kiňa, zə kədga kədə tsitar. Ən təkhal kə khəna khəkərdə da tsı.

Takadə Yakub zə Yukhan ən vak Yasu

³⁵ Ka sah Yakuba zə Yukhan zar ya Zabadi da vak Yasu. Ka nəv itar, “Maləm, ən na kənda mana kəndkhe kha daga dəge a takadga kənd.”

³⁶ Ka ndidatərwal Yasu, “Udən nagh kur mana kurkhai mana tsəki?”

³⁷ Ka nggawar khai itar, “Khaya kəndanəf khaya ndzəga ndzəg tlərna udənd ən tə dəva kafagh, tlərna udənda tsuguna ən tə dəva dlebagh, ən sarte da səgdagh khən ndangagh.”

38 Ai ka nəv Yasu tsitar, “Ən tsa bakur dəge ən takada kur bi, da təkha kur kə khəbga dlade da khəba ka? Awana da khayanəf khaya khə kur ad mana kura para tsud də khulf pare da man-akuda?”

39 Ka nggauga itar, “Da təkha kənd,”

Ka nəv Yasu tsitar, “Da təkha kur kə khəbga dlade da khəba kə, parakuralud də khulf pare a parakadud.

40 Ndzəgan ən tə dəva kafara zə dəva dlebara, na ka də ndzəda bədu bəg bi. Yan kə vakakha dəg liye audzalud ən dīkatərna dīk.

41 Tsəna kə chaləm furakh kəldək ad yan kə lav, ka bazala rəv tsitar ən təghər kə Yakub zə Yukhan.

42 Ka dakh tərkhai Yasu da tə dəva kitakw, ka ni, “Tsa tsukur liye a bəgud kə man tləks ən təghər kə liye kwal Yakhudakh, ən mədlatra tləks itar kə udakh tar. Zik zikanakh tar tsuguna ən mədlatra ndzəde tar.

43 Da ndəkyan bən təbura bi. Ai daga ude ən nagh nəga kə zikan ən təbur, barari tsin nəga kə dadak mana kura tlər.

44 Tsugun daga ude ən nagh nəga kə mal ən təghər tsukur, barari tsin nəga kə dadak mana tlər kə itsawarur.

45 Wirva itsa ka Zər Uda də ghərar, a sodagh ba kə wirva daba ka daba tsud bi. Ai a sodagh kə daba udakh kə, zə bədu safara tsəka kə kat da udakh daghan.

A mbanu Yasu ad ngulf

46 Khalak yana, ka sagh Yasu zə furakh sar da Yariko. Madəv Yasu zə furakh sar zə dzakhava udakh zikən, ən duwars khud kəs, ka nəg ngulfen

dakha sara Batamawus (däge ən tuku Batamawus na, “Zər Timawus.”) Ən ndzəgan ən tə kalam əul ən takad.

⁴⁷ Tsəna tsin kwarne, Yasu ud Nazarat ən dəgal, ka farsa tləkha tsin kwarne, “Yasu Zər Dod, ziwakdal ziw.”

⁴⁸ Zikən liye tavargħer di kwarne, “Tərid nikħ.” Ai ka gwidən tləkha tsin char, ən kwar kwarne “Zər Dod, ziwakdal ziw.”

⁴⁹ Ghitsga Yasu, ka ni, “Dakhamakdəgher dakh.”

Ka dakhgħa itar ad ngulfen. Ka nəv itar tsin, khənana rəvagh, “Tsiyiftsi, ən dakha dakh.”

⁵⁰ Ka tləvars ad ləgwit sar da tə kalam. Dəkut niya ghədzəvəf, khwayal da vak Yasu.

⁵¹ Ka ndisarwal Yasu, “Udən nakha manakha mana tsəki?

Ka nggawar khai ngulfen, “Maləm, ən na ka nəgha nəgh.”

⁵² Ka nəv Yasu tsin, “Dəg dəgal, fadəghərofəgagh kə mbakħu.”

Təvin təvina ka ən nəgha nəgh. Ka gatars kə Yasu dəgal.

11

A chauga udakh ya Wurshalim ad Yasu da khwadəg

¹ Sa kə Yasu zə furakh sar khef də Wurshalima, da da dləmdla kəs Betfaji zə Betani, ən tə għuha Olive. Ka balanəf ad furakh sar mits.

² Niya tsitar, “Damdəgal da gədzər kəsin ən təvukur. Ba kur ən daksa, da nəgha nəgha kur għelabha dlingw nggudan ən vin, ai kwal taħba tsud ngala ngal. Vədamadəgher vəd saks da van.

³ Itsawar ən ndidakurwal, kwarne, ‘Uða lava tsukur ən zəb gəlaða dlingwna? Nikur tsina, ‘Dad Zikan ən naghan, da guyondəghər guya zula khədikən.’”

⁴ Ka dala itar, tlargħer itar ad gəlaða dlingwen ngudan ən tə ghay rang da tə baram. Da itar ən vədavəda,

⁵ ka ndidatərwal liye ghits ən tə vin, kwarne, “Uða lava tsukur ən vəda dlingw ni?”

⁶ Ka nggawa tərkhai itar ndækve tsa kwara tərkhai Yasu, ka duwatərs udakhen dəgal də dlingw.

⁷ Badəghər tsitsar gəlaða dligwen da vak Yasu, ka 6alo itar ləgwitakh tar da təf, ka ndzo Yasu ən təf.

⁸ Zikən udakhe a 6alga ləgwitakh tar ən tə ful, yakhaya tsuguna a 6alakhga itar tlim ufkhe tsa patsadəghər itar ən təghal.

⁹ Liye ən təvuk sara zə liye gatars gatən təlg, ən dīchau itar kwarne,
“Bark kə Zər Dod”

“Bark kə dadake ən saks ən dakha Dad Zikan”

¹⁰ “A ndzawa bark kə tləksa Dad mar Dod ai da saks”

“Bark kə Yazhigəl ai ən gharazhigəl”

¹¹ Sa kə Yasu da Wurshalima, ka da da Fəta Yazhigəl. Ka vazarvala kə itsaud, fatsiye tsatsin kwarne a sawal ba dura bi, ka dal da Betani zə furakh sar kəlatəm mits.

A tlapga Yasu ad ufa ghədiv

¹² Təkətla sar, madv Yasu zə furakh sar ən dūda Betani. Ka ndzikənəf way kə Yasu.

¹³ Ka nəgha Yasu ad ufa ghədiv ngudəv kə bit, ka dəgal tsin da vaza zər ən təf. Da tsən da tə vəgh, na dəge a mbəladuwın ən tə bi, uk mas, wirva sarta yig zər ba yanen kə gədiv bi.

¹⁴ Ka nəv Yasu kə ufa ghədiven, “Na ude da gwidən zu zər ufagh bi.” A tsəna kə furakh sar ad dəge kwargin.

A chuwaðanəf Yasu ad fəta Yazhigəl

¹⁵ Da kə Yasu zə furakh sar da Wurshalim, ka da Yasu da fəta Yazhigəl. Ka farsan ad lakw li sakw digita zə li dzaw ən vin. Ka tlagars ad vəleng li mbaðdu kwað, zə vəleng li sakwdū takalamasar.

¹⁶ Ka gadlarkhai ad zəð itsaud kə udakh dəgal diwa Fəta Yazhigəl.

¹⁷ Ka farsa tsagatərdū lava tsin kə udakh, ni, “Vindzan ən kaðkad lav Yazhigəl kwarne, ‘Fətara da dəkha də vak dəgawa kə dagħan kəsakhud. Ai tsuguna ka nandal kur kə vak bəghava sənkarakh.’”

¹⁸ Tsəna kə zikzikan na kə zil kəsakh zə li tsagdu ndzikha ndzikħ ad yan, ka gat dul kəd Yasu tsitar kəmts. Wirvən gədza gədza itar, wirva deghwa dza-khava udakh a batra tsagdutsaga sar ad ndawak.

¹⁹ Bəlga kə khagwa, ka sawala Yasu zə furakh sar ən dləmdla kəsen.

²⁰ Təkədla pərt, madv Yasu zə furakh sar ən dəgal. Ka nəgha nəgha tsitar ufa ghədive tsa tlapga Yasu a ghulal tangw da tə tləl.

²¹ Ka dzamana Bitrus, niya kə Yasu, “Maləm, vaza də ufa ghədive tsa tlapgakh a ghulkaval.”

²² Ka nggawa tərkhai Yasu kwarne, “Famadəghərofəg də Yazhigəl.”

²³ Өn təkha kura təkha kə. Itsawar ən kwarar khai kə għu 6 nə, ‘Dəg dəgal, tləvdagh tħeva ghera da dəlv.’ Da bəga bin də tsugu ən rəvakhud sar bi, a fədghero tsugun ən tə dəge kwargin da dzoghər ndzəg, da manara manud.

²⁴ Wirva yan, ən kwara kura kwara kə, itsauda ən takadga kur ən dəgau, famadəghero fəg nggwada gəmadu kur. Da nəga kə dəgur.

²⁵ Da ghitsaga kur kə dəgau, da ka nəg ude a khutana kur ən khudur, 6isaterna kur. Ki zida 6isa kura 6isa kə Dadur ai ən għarazhigəl ad khaipakhur.

²⁶ Ai da ka 6isana ba kur bi. Ndəkyan kə Dadar ai ən għarazhigəl na ba da 6isa kura khaipakhur bi.

A ndidarwal udakh kə Yasu ad vake a mbəladuwini ndzəda sar

²⁷ Ka guyoghər Yasu zə furakh sar da Wurshalim, madv Yasu ən gwayav ən Fəta Yazħigəl. Ka sa zikzikan na kə zil kəsakh, zə li tsagdu ndzikha ndzikħi, zə malakha ən təghər kə dlam da vak sar.

²⁸ Ka nəv itar tsin, “Ən mana də ira kə ndzədakha də dəgakhani? War kə bakha ndzəda man dəgakhani?”

²⁹ Ka nggawa tərkħai Yasu kwarne, “Da ndidakurwal ndida ka digit kitakul. Da nggawake kur, ka da kwara kura kwara kə ad khulf ndzəde manda ka dəgakħan.

³⁰ Kwarama ke kwar, para ude tsən mana Yukhan, a so ən għarazhigħe awan ən vak ud kħi?”

³¹ Ka kwara kava kwara tsitar ən tar kwarne, “Da ka ən ghərazhigħela, nikiyam,’ Da ndidakiyamwal ndida kwarne, ‘Uđa lava tsukur kwal fadəghħero dini?’

³² ‘Da ka ən vak uda, nikiyam,’ Ən gədza kiyam kə udakh, wirva itsawara a khayanəf kwarne, Yukhana tlayang Yazhigəl.

³³ Ka nggawar khai itar kə Yasu, “Ən tsa bakənda bi.”

Ka nəv Yasu tsitar, “Na ghərar ən kwara kura khulf ndzədə ən manakha da ka dəgakhan na bi.”

12

Jakva lav də li wuse batrəmud gukh Inabi ən dəva tar

¹ Khalakyana, ka farsa Yasu ad kwaratra lava də jakva lav, ni, “Nəg udanen a tukhgan ad inabi ən gukh sar. Ka tsargħəran də ghərgh. Təfgan ad fik pərts yu inabiyen, ndərar khai ad vak uf chaw kə dadak uf gukhen. Ən təkhal kə yana, ka bədu ad mbucha gukhen kə yakhaya kə li wus, ka dakaval da tlərna vak.

² Sa kə sarta tsəg inabi, ka 6əlandal ad zər tlər sar da vak li wus gukhen, kə chawardəghər tleva sar ən gukhen.

³ Ka vige tara, mbakən itar də kəd. Bəlars itar dəgal də dəv dlič.

⁴ Ka 6əlanəf ad tlərna zər tlər sar da vak tar, kədəf itar ən ghər, ka tsafanəf itar.

⁵ Ka gwidən 6əlanəf ad tlərn zər tlər, ka kədga itar. Ka gwidən 6əlanəf ad yakhaya tsugun zikən, mbakən itar kə yakhay də kəd, kədga itar chaləm kəmts.

⁶ “Təma ud fang a təmgan kə ude da 6əlin, in zər sar ai ən wayin. Ka 6əlandal kə dəg mbas, ni, ‘Da fargħərfəg itar kə zərar.’

7 “Ka kwarakav khai li wus gukhen ən təb tar,
‘Auna makajen. Ausəgam, kədʒyamga kəd, dəg
wura sara da nəga kə dəgmar.’

8 Ka viga itar ad zər sareñ kədʒe tar. Ka tləval itar
da təlg ghərgh ad tluvəgha sar.

9 “Uða da mana dadak gukh kini? Da saks da
khadz li tsa wus gukhen, ka da batra kə tlərna
udakh ad gukh inabiyen.

10 Atsuk a tugwa bakh kur vindzan na kə lav
Yazhigəl ai ən kwar kwarne,
“Kure a duda li khəg,
in kə nala kə kur khəga khwaran.

11 Dad Zikan kə mangga yan,
A nala kə dəg ndawak ən diyakh mar tsugun.’
”

12 Ka gat dul vi Yasu kə zik zikan na kə zil
kəsakh, zə li tsagdu ndzikha ndzikh, wirva tsa
tsitar kwarne ən təghər tsitar a kwarga Yasu ad
jakva laven. Ai ən gədza itar kə dzakhava udakh,
ka duwars itara, dakaval itar.

Ndidən təghər kə pəlara khadam kə Kaisar

13 Ən təkhal kə yana, ka 6əlandal itar ad chaləm
Farisakh zə udakh ya Khiridus da vak Yasu, ki zəda
viya vi ən tə dəva də lave da kwarin.

14 Ka sa itar da vak Yasu, nəv itar tsin, “Maləm,
tsa tsəkənda kwarne dadak jirkh. Itsawar wiki-
takw ən vakagh. Na khən bəg ghal ən udakh bi.
Ən tsagdu lav Yazhigəle jir kha kə udakh. Kalkale,
awana kalkal bakh pəlara khadam tsəkənda kə
Kaisari?

15 Pəla nagh kənda pəl bakh kəndi?

Wirva tsa kə Yasu kwarne mbadirakh itar. Ka ndidatərwal ni, “Uda lava tsukur ən na nggaka dləgdi? A nakam kwař dawanen nəgha nəgha kə”

16 Bardərghər itar ad kwařen, ka ndidatərwal, “Vakdiya zə dakhəng inən təfi?”

Ka nəv itar, “Dəg Kaisar.”

17 Ka nəv Yasu tsitar, “Bamara bəg kə Kaisar ad dəg Kaisar, kə Yazhigəl tsugun ad dəg Yazhigəl.”

Ka a ndawatərəf.

Ndidən təghər kə tsiyin nggitl

18 Ka təkən Sadukiyakh, liye ən kwar kwarne na tsiyən nggitl bi, sara da vak Yasu də ndid.

19 Nəv itar, “Maləm, a vindza kənd khai Mus kwarne, da mətsəga zərbab sar kə udan əuwars ad nusar kwal zər. Barari wura wura kə zərbab sar ad widəgen, kə yarkhai zar kə zərbab sareñ.

20 Ai nəg zərbabakhen uđif. Ka bu dəg chak ad nus mətsgan kwal zar.

21 Ka bu dəg mits ad widəgen. Ka mətsəga ghər sar tsugun, kwal zər. Ndəkyan kə dəg khəkhərd tsugun.

22 Ndəkvayan kə uđif dagha tar, na ai yakhga zara bi. Kə dəg mbasa, ka mətsəga nusen.

23 Kina fitsa tsiyen nggitla da nəga kə nusəngini, fatsiye uđifdagħ tara a zəbaruwi?”

24 Ka nggawa tərkhai Yasu, ni, “A zadga ba kur bi, fatsiye ən tsa ba kur ad kadkař lav Yazhigəla awana ndzəda Yazhigəl bi.

25 Da tsiyifud ən nggitla, na lav zəb nus zə bədu səba bi, da nəga ndək zar bəla Yazhigəl ən ghərazhigəl itar.

26 Ai ən təghər kə tsiyen nggitla, a tugwa bakh kur ən kadkade vindzga Mus? Ən təghər kə lave kwararkhai Yazhigəl ən təghər kə ndəgha kar ən suya? ‘Ai ka Yazhigəl Brahim, zə Yazhigəl Ishaku, zə Yazhigəl Yakub kə.’

27 Yazhigəl tlamtsakh ba ka bi, dəg liye də safa kə. A mangga kur tleb”

Zikan kə ndzikha ndzikha

28 Fang ən təb kə li tsagdu ndzikha ndzikhe ən vak tar, ən tsənatərval tsəna ad bəg tsuguwe ən mane tar, ka katlgan kwarne a nggawa tərkhai Yasu khwaraniyan. Ka ndidarwal, “Ən təb kə ndzikha ndzikha daghan, ira khwaran əmbi?”

29 Ka nggawar khai Yasu, kwarne, “Ai khwaran na kə ndzikha, in ‘Tsənam tsən, Udakh ya Izrail. Yazhigəl Dad Zikan mara, Dad Zikan kitakul.

30 Waya də Dad Zikan Yazhigəlagh də rəvakhudagh daghan. Də vəgha daghan. Də məkənagh daghan. Zə ndzədagh daghan.’

31 Dəg mitsa in kwarne, “Waya də tləghəritəghagh ndəkva ghəragħ.” Na ndzikha ndzikhe malgan ad yakhana bi.”

32 Ka nəv dadak tsagdu ndzikha ndzikha, kə Yasu, “Kalkal dəge a kwargakha,” uk Yazhigəl kitakul na tlər bi uk inen.

33 Waya də Yazhigəlen də rəvaghha daghan, zə məkənagh daghan, zə daghan ndzədagh, zə way tləghəritəghagh ndəkva ghəragħ. In khwaran təghər kə bara digit kə Yazhigəl zə dəg tsuf.”

34 Vazga kə Yasu a nggawar khai kwelemlem, ka niya tsin, “Bita bakh də tləksa Yazhigəl bi.” Ən təkhali kə yana, na ude a gwidən ndidarwal bi.

Zər warek Kristu ra?

³⁵ Madv Yasu ən tsagdutsag ən Fəta Yazhigəl, ka ndida tsin kwarne, “Ufa lava kə li tsagdu ndzikha ndzikha ən kwar kwarne Kristuwa Zər Dodi?

³⁶ Wirva Dod də ghər sar, ən tə dəva də Sədikw Yazhigəla, a kwargan kwarne,
“Nəv Dad Zikan kə Dad Zikanar,
“Ndzəga ndzəg ən tə dəva kafar
khekwa ba ka də li dawagh
ən kus kə sigagh.” ’

³⁷ Dod də ghər sara ən dəkha də ‘Dad Zikan.’

Ka da nəga ndarin kə zər sari? Zikən dzakhava udakh ən tsən kən tsəna də khwadg.

Ndayən təghər kə li tsagdu ndzikha ndzikha

³⁸ Madv Yasu ən tsagdutsaga, ka ni, “Tsukwamana ghər də li tsagdu ndzikha ndzikha, li way gwayava də zikzikan kə gabag. Ən nagha itar naghatərdi nagh zə fatərghərfəg ən tə bala kasuk.

³⁹ Zə batra vəj khwaran ən gud dzakhava Yakhudakh, zə vak khwaran ən vak khwadg.

⁴⁰ Ən bid widəgakh itar diwa zu dəgakh tar. Ən zulu zula itar ən dəgau, kə nəghatra nəgha tsud. Khulf yan kə udakh da manatra taka lavud char, mal kə dəg yakhaya kə udakh.

A bədu widəge talag ad dəg buti də rəvakhud kitakul

⁴¹ Ən təkhəl kə yana, ka ndzəga Yasu khefa də vake ən bəduwud ad dəg buti, ən vaz dule ən dida dzakhava udakh ad kwa6 tar da vake ən bəduwud ad dəg buti. Zikən tluwandalakhe bakhdagh ad kwa6 tar dəmbər.

⁴² Ai ka sa widəge talag, ka bədagħ ad kalami vərshakanv mits, ai kwal do dat kwa6 kitakul.

⁴³ Ka Dakhga Yasu ad furakh sar da vak sar, ka ni, ən təkha kura təkha kə, kwaše a bədagħi widēg na da dəg dī dəg buti na, a malgan ad dəg itsawar dagħan.

⁴⁴ Wirva dagħan tara khedikən a bədu itar ən zika dəge din itar. Ai widēg na ən talag sar a bəduwin ad daga dəge dinin.

13

A kwarar khai Yasu kə furakh sar ad dule da khatada li daw ad Fəta Yazħigəl.

¹ Madv Yasu ən səgawal ən Fəta Yazħigəla, ka nəv fang ən təb kə furakh sar tsin, “Maləm, vaza də digħi kurakhħana zə khwara khəgakħan.”

² Ka ngawar khai Yasu kwarne, “Nəgha tsəkha adina kə khəgakħħana? Na bai da ċuċuf ən tə vavak sar bi. Itsera tara da ndaza ndazud.”

³ Madv Yasu ən giđən tə għuġa Oliv, ger də Fəta Yazħigəl, ka sa Bitrus, zə Yakubu, zə Yukhan zə Ndros da vak Yasu bəgħanyan.

⁴ Ka nəv itar, kwara kənda kwar, da dzogħer yawa ina kə digitakhi? Tsugun da zək ndək uđa dəge da nəghud da da dzogħer dəgħakħana dagħani?”

⁵ Ka ngawa tərkħai Yasu kwarne, “Dem nikur khayamanef ba valkurdu udan bi.

⁶ Da saks udakh zikən ən dakħar ən kwarne ka Yasu. Tsuguna, da valdu vala itar udakh zikən.

⁷ Da tsəna kur lav ən təghħer kə pəga zə wilenga sar kə pəg, gədżam bi. Wirva barari dzogħer dzieg kə yakħen kə digitakħi. Ai mbasa sara a sa ba ndan bi.

⁸ Kəsa da tsiyara tsiya kə tlərna kəs. Tləksa da kəl ghum itar ən təghħer kə tlərna tləks. Da man

mbəða pəgdəmud ən vakakh sikh sikh sikh. Da nəg way tsugun. Daghan yakhana kə digitakha, ndazhazha sar bi, farsafəg sar kə dlad.

⁹ Ka tsukwana kur ghər. Da bəkur 6a itar da vak takalav, zə kəd kur kədən ən vak dzakhava Yakhudakh. Da bəkur 6ud da təvuk kə maludakh zə shikakh wirva ḫakhar, ki kwaratra lav zədan tsukur ən təvuk tar.

¹⁰ Ai kəda saks kə mbasa sara, barari kwardu lav zədan na tsud chak kə daghan udakh.

¹¹ Itsa yau ən vai kur khai itar zə bəkur 6a da vak taka lav, dzamam ba dəge da kwara kur bi. Kwaram kwara ba kur dəge a sakura da məkənur ən tə sarten. Wirva kur bən kwar lava bi, Sədikw Yazhigəl ən kwaran.

¹² “Ən tə yanen kə sarta, da bədu zərbab ad zərbab sar kə məts, dad tsugunsa da bədu bəg ad zər sar. Zara tsugun da tsiyara tsiya tar kə yakh tar, zəva kədətər kədətsitar kəmts.

¹³ Da nagh kur ba itsawar wirva ka bi. Ai daga ude a bəgan ad rəv da tə mbasa, da mbəladu mbəla də kat.

Bəzan na kə mbakhəlakhe da saks

¹⁴ “Da nəgha nəgha kur dəg dzadlakhe, ən bazdu Fəta Yazhigəl, zə udakhe ən nenanen, ən għitsən tə vakvake tsa kalkal ba għitsa tsin bi, (dakake ən tugwado lavana katlga katlin dəge tukuwin). Ka liye ən əntla khay ya Yakhudi, barari khwaya tsitar dəgo da għubbakh.

¹⁵ Ude ən ndzəgan ən tə ghər gud tsuguna, ya so 6in səgadagh da zəb itsauf dəgal ən khud məgh bi.

¹⁶ Ude ən gukh tsuguna, ya guyo bin saks da zəb nura sar bi.

17 Da nəg dlad kə nəghwase də khud, zə liye də zər
ən tə tukw dəv, ən tə yanen kə sart.

18 Kwam dəgau, dzoghər ba khwayana ən sarta
fagh bi.

19 Yən tə yanen kə sarta, da nəg dlad char, khulfe
kwal taba tsud manaman. Gwil farsa vərd lard,
tangw da tə ina kə sart. Aghbud da gwidən man
khulf sar kə yanen bi.

20 “Da tsa khətsana bud ad khənakhen bi, tsa na
ud dəg sige da təma də safa bi. Ai wirva li dzəran
na kə udakh Yazhigəl, da khətsa khətsa Yazhigəl ad
khənakhen.

21 Ən tə yanen kə sarta, da ka nəv udan tsukur,
‘Vaza, auna Kristu ən van’ awana, ‘A niya ən vin’
ya khayamanəf bi.

22 Wirva Kristu filfilakh zə tlayang filfilakh da
sakhgawal itar. Da manakh zik zikan na kə jak-
vakh, zə zik zikan na kə dəg ndawakakh itar kə
valdu udakh. Da tsa təkhin kə manawan, da valdu
vala itar zəva liye a dzərtəkhai Yazhigəl.

23 Wirva yana, əm nikur, a kwara kur khai ka
itsaudən sart.

Səgadagh Zər Ud

24 Ən tə yanen kə khənakha, ən təkhəl kə dzoghər
dzəg kə dladakhen,

“ ‘Ka da nəga fatsi kə gurtl.

Təl tsuguna naba da khədəf bi.

25 Kwadladlakh tsuguna ka da 6alo6alən
Səgadagh ən tə fef gharazhigəl.

Da gədiya gədyud ad ndzədəkhe
Ən fəf gharazhigəl.’ ”

26 “Da mədlo ən tə yanen kə sart jakva Zər Ud ən tə fef gharazhigəl, ən səgadagh ən ghwik, də ndzəda zə ndanga char.

27 Da bəlondagh bəla də zarbəlakh sar, kə dzakha dzəran na kə udakh sar, ən tə kalam lard daghan. Tsiyif ən tə yan kə kalam lard, da tə yan kə kalamakh.

Dəge ən tsaga kiyama ufa ghədiv

28 “Tsagam tsaga digit də ufa ghədiv. Da farsin dīdu tlim kə dədo wilwa tlim, ən tsatsəg kur kwarne a khərzəga vi.

29 Ndək yan tsugun, da nəgha tsukur dəgakhan ən dzoghər dzəg. Tsa tsukur kwarne, a khərzəgan, ən tə ghay gud.

30 Ən təkha kura təkha kə, udakh kwargən, da ruga ba itar bi, khekwa dzoghər dəgakhana daghan.

31 Gharazhigəl zə khaya da nige tar. Ai lave ən səgawal ən ghayara na bai kwal da righa bi.”

Na ude ən tsa khəna zə sart bi

32 “Na ude ən tsa khəna zə sart bi, itsa zarbəlakhe ən gharazhigəl, itsa Zəren, uk Dad kitakul ən tsan.

33 Dem nikur, dəkfəkhe kur, wirvən tsa bakur sarte da səgadaghın bi.

34 Ndək ude da dəgal da tlərna kəs. Madvin ən duwada məgha, batrəm ad tlər ən dəv kə li man tlər sar. Ka kwarar khai ak itsera kə zər tlər ad tləre da manin, ka kwarar khai kə dadake ən uf məgh ad gida dem.

35 Wirva yan, dem nikur, wirvən tsa bakur sarte da guyo dad məgh bi. Itsa kə khakhuga awana ən təb við, itsa təkədla pərt awana kə fatsi təghər.

³⁶ Da soghərin dzagwdlam, tlakurghər bin ən khənkhar bi.

³⁷ Dəge ən kwara kura ka, ən kwarara kə itsawar kə. Dem nikur.

14

A gatga malanakh ən təghər kə Yakhudakh ad dule da kəddə itar Yasu

¹ Təmga khəna mits kə khwadga dītsadıts ai ən kwarud də khwadga brudiye kwal yist. Ka gat dul vi Yasu kə zik zikan na kə zil kəsakh, zə li tsagdu ndzikha ndzikha bəghanyan, kə kəda kəda kəmts.

² Ai ka nəv itar, “Na kiyam da viya viya fitsa khwadga bi, wirva da tsiya gadla udakh.”

A diyarəm nus ad wal bət bətan ən ghər kə Yasu

³ Madv Yasu ən kəs Betani, ən zu kaf ən fəta Bitrus ai tsa ndzikən fəch. Ka saks kə nusen də wal bətbətan ən khatakw ai dzaw gan ən təf. Ka ngurənəf ad khatakwa, ka diyarəm ad wal bətbətanen ən ghər kə Yasu.

⁴ Ka bazala rəv kə chaləm udakhe ən vin. Ka nəv itar kə itsawar, “Uda lava tsin ən bazdu wal bətbətan ai dzaw gan ən təf ndəkini?

⁵ Azəgha tsa sukwdu ud, tsa gəmaduwud kwaş mal kə kwaşə ən pəlarud kə dadak tlər ən vəg, ka batrud ad kwaş sar kə talagakh.” Ka tavargħər itar di kə nusen char.

⁶ Ka nəv Yasu tsitar, a duman ad nusən “Uda lava tsukur ən njəgharu njəghi? A manakai ad dəg khwaran.

⁷ Tsika fatsiya da kur zə talagakh. Təkha kur kə məlatriu ən tə itsera kə sarte ən na kur. Ai ka, da dagħ ba kiyam zə kur tsika fatsi bi.

⁸ A mangan ad khalavuwa däge a mangin. A diyo ad wal bətbətan an tə vəghar, ki da dika kə khədə ka da khəd.

⁹ Ən təkha kura təkha kə, itsa da kwardu ən varud lav zədə kə tsəna nən, ən lard daghan, dəgən na manga nusna da kwardu kwarud ki da dzama da dzam.”

¹⁰ Ka dala Yakhuda Iskariyoti kitakul ən təb kə furakh Yasu kəlatəm mits, da vak zik zikan na kə zil kəsakh, kə batərdü Yasu.

¹¹ Tsəna tsitar ad yana ka zədətru char. Ka manarkhai itar lanji da bara kwa6. Ka farsa Yakhud ad gat dule da batərdüwin ad Yasu.

A zu Yasu ad kaf khwadga ditsaditsa zə furakh sar

¹² Fitsa chak kə zu brudiye kwal yisti, fitsa khər mbaklak khwadga ditsadits. Ka ndidərwar furakh sar kə Yasu, kwarne, “Ən varən nakha da dikkakhana kənda vake da zu dakha kaf ditsaditsi?”

¹³ Ka bəlanəf Yasu ad furakh sar mits, niya tsitar, “Dam daks da dləmdla kəs, da gama kur zə ude ən 6a shuguda yu. Gatams gat.

¹⁴ Da daghin da məgh, ka nikur kə dadak məgh, nəv maləm, “Mədlə kənda mədla də gude da zudin kaf ditsaditsa zə furakh sar”

¹⁵ Da mədlakura mədla də zikan kə gud lind, ai udzalud dikana dika kə khwadg. Dikama kiyamana dəg zuwun vin.”

¹⁶ Ka dala furakhen da dləmdla kəsa, tlargħər itar kə digitakh, ndəkve tsa kwara tərkhai Yasu. Ka dikana itar ad dəg zuwa khwadga ditsadits.

¹⁷ Bəlga kə khagwa, ka sagħ Yasu zə furakh sar kəlatəm mits da məghen.

18 Madv itar ən zu kaf, ka nəv Yasu tsitar, “Ən təkha kura təkha kə, kitakul ən kur, ai ən zuwa kaf zə kə, da bəkdu bəg.”

19 Ka bazala rəv tsitar char. Ka nəv itar tsin də kitakw kitakw, “Ka nagha?”

20 Ka nggauga Yasu kwarne, “Kitakul ən kur kəlatəm mits na, ude ən zuwa kənda kaf ən kwat kitakul.

21 Da əmtsa Zər Ud ndəkve a vindzəgud ən təghər tsin. Ai ya dəngwa kə ude da bədu Zər Ud. Adara tsa yiga bu də yanen kə ud bi.”

22 Madv itar ən zu kaf, ka 6əf Yasu ad brudi, kwarar khai ad us kə Yazhigəl, ka kwachanan. Batran kə furakh sar, niya tsitar, “Chawam chaw, vəgharen.”

23 Ka 6əf ad kwate də yu inabi, kwarar khai də us kə Yazhighəl. Ka batran, daghan tara ka khəşaru.

24 Ka nəv Yasu tsitar, “Ina vizhar dəg lanji, ai dəduwud kə wirva udakh zikən.”

25 Ən kwara kura kwara kə, aghba ka da khə6 yu inabi bi, akwa sarte da khəbə ka tlərna wilwan sar kə yu inabi ən tləksa Yazhigəl.”

26 Bəlga kə Yasu zə furakh sar ad ndusa. Ka sawal itara, dal itar da tə ghu6 Oliv.

A kwarga Yasu ad dule da manda Bitrus ad tsugu tsatsəga sar

27 Ka nəv Yasu tsitar, “Daghanura da khwaya kur dəgal, da dufkda fuwa kur. Wirva vindzan kwarne, “‘Da kədga kədə kad dadak zighw,
Gida tuwagħha da kwaza itar.’”

28 Ai ən təkhal kə tsiyif tsiya tsəkən ngitl, kən da dala təghər tsukur da khaya Galili.”

29 Ka nəv Bitrus kə Yasu, “Itsa kwazga itar daghan, na ka da duwakhs duwa bi.”

30 Ka nəv Yasu kə Bitrus, “Ən təkha kha təkha kə, ən khud við khan, kəda wuga kə ghwachik sig mits, da bəg tsugu tsakatsəg kha sig khəkərd.”

31 Ka gwidən Bitrus ad khwarar kwara kwarne, “Itsa da əmtsa ki dagh, na ka da bəg tsugu tsakhatsəg bi.” A kwarakhga ndəkyan chaləm furakh sar daghan.

A manga Yasu ad dəgau ən Gatsamani

32 Ən təkhal kə yana, ka dala Yasu dagha zə furakh sar da tə vaken ai dakhdud Gatsamani. Ka niya tsitar, “Ndzamga ndzəg ən van, dəgal da dəgawa kə.”

33 Ka daghga Yasu ad Bitrus, zə Yakub, zə Yukhan dəgal dagha zin. Ka sogħer bazala rəv zə dzamgher kə Yasu.

34 Ka niya tsitar, “Rəvara righan da baza rəv, ai da təgh kə kədkai. Gidam gida ən van, dem nikur.”

35 Dal tsin da təvuk khədikən, ka khembəgan də khud khud, ka dəgawa tsin kwarne, da təkhin kə manawan, ɓakgher ɓud ad ina kə sarta dlad.

36 Ka ni “Dada, itsauda ən manawa man ən vakagh. Tsa ɓakghera kha də ina kə dlad. Tsakhənmina, dəge ən na ka ba da manud bi, ai dəge ən nakħ.”

37 Guyoghər kə Yasu da vak furakh sarna khəkərd, ka tlatərghər ən khən khar. Ka niya kə Bitrus, “Siman ən khən khar kura? Atsuk təgh bakh kur kə manga dəm, kə dəg aw kitakula?”

38 Dem nikur zə man dəgau, ki khek da 6əla tsukur da kura. Sədikwa, ən nagha də man tlər kwaran, ma vəgha a khətsaru ndzəd.”

39 Ka gwidən dala da dəgau kə dəg mits, ka gwyars kə dəgawə tsa chak.”

40 Gwiyoghər tsin saks da vak furakh saren, ka tlatərghər ən khən khar, wirva khar ən di tsitar char. Wirvən tsa ba itar ad dəge da kwarara itar bi.

41 Ka dala, gwiyoghər kə dəg khəkərd da vak furakh saren, ka niya tsitar, “Dlakh kur ən khən khar zə fatava? A tlal, vazam vaz, a sagh sarte da bəduwud Zər Ud, da dəv kə li khaipakh.

42 Tsiyam tsi, ndziyam dəgal. Auna dadake da bəkdu bəg a sagh.”

A viyava Yasu

43 Madv Yasu dlən kwar lav, ka sagh Yakhud ai kitakul ən təb kə kəlatəm mits, dagha zə dzakhava udakh zikən. Khwatan katsakarakh zə yaghwatakh ən dəvakh tar. Zikzikan na kə zil kəsakh, zə malanakh ən təghər kə udakh kə bəlatərəf.

44 Yakhud dadak bədu bəgena, audzala kəbits tərkhai kəbitsa kə dzakhava udakhen kwarne, “Dadake da bruwa ka, in udanen, viyam viyən dəgala, khutana kur char.”

45 Sa tsitara, ka dala Yakhud ger da vak Yasu. Ka ni, “Maləm, ka bru Yasu tsin.

46 Ka viga udakhen ad Yasu. Khutana itar char.

47 Ka ndədədal fang ən təb kə liye ən għitsgan ən vin ad katsakar sar. Ka tsab̊gan ad vəb ndangan kə zil kəs, əntlardu ad tlim.

48 Ka ndidatərwal Yasu, kwarne, “Sənkarakh khəka, ən səgawal kur də katsakarakh zə yaghwatakh da vika viya?

49 Tsika fatsi da ka zə kur ən tsagdutsag ən Fəta Yazhigəl, a vikai ba kur bi. Ai manava kə righda dege a vindzgud ən kadkad Yazhigəl.”

50 Ka khwayala furakh sar daghan, əuwars itar.

51 Ka nəg dakhalen a gatars kə Yasu, na gabag ən təvəgh tsin bi, uk ləgwit khəngan. Tsən nagha itar ad viya vi,

52 ka ngədlgan ən vak tar. Khwayal dəgal kwal kadlang ən tə vəgha sar.

Yasu ən təvuk kə li taka lav

53 Ən təkhal kə viga viya kə dzakhava udakhen ad Yasu, ka 6al itar da vak ndangan kə zil kəs. Ka dzafkhe zik zikan na kə zil kəsakh, zə malanakh ən təghər kə udakh zə li tsagdu ndzikha ndzikha ən vak kitakul.

54 A gatars Bitrus kə Yasu tsugun kə tsub, tangw da tə gəlvakh ndangan kə zil kəs. Ka ndzəgan ən vin da zə li uf udakh, ən dir kar.

55 Zik zikan na kə zil kəsakh zə daghan li taka lav, ən gat udakhe da əntlarva lav fila fila kə Yasu itar, kə nəghda kədga kədə tsitar. Ai ka mbəladu ba itar bi.

56 Tsakhənmina zikən udakhe a sarawal kə ngatlarva fil. Ai fila tara a dzəf bən tə dəva kitakw bi.

57 Ka tsiyif yakhaya kə udakh, ka kwarga itar ina kə fil ən təghər kə Yasu.

58 “A tsəna tsəkənda ina kə ud ən kwar kwarne, ‘Təkha ka kə khətana Fəta Yazhigəl nə ai ndərga udakh. Ka ndərga ka tlərn ən khəna khəkərd. Ai ud ba da ndəran bi.’”

⁵⁹ Tsakhēnmina, fila tara dzəf bən tə dəva kitakw bi.

⁶⁰ Ka tsiyif ndangan kə zil kəs ən təvuk tar. Ka ndidarwal kə Yasu kwarne, “Na kha də lave təkhakha kə kwargan ən təghər kə lave ən kwara itar ən təghər tsəkha?”

⁶¹ A mbədə ba Yasu ad khay bi.

Ka gwidən ndidarwal ndangan kə zil kəs kə Yasu tsugun, “Kha khə Kristu, Zər Yazhigəl dadak barka?”

⁶² Ka nəv Yasu tsin, “An nəv Yasu, da nəgha nəgha kur Zər Ud ən ndzəgan ən tə dəva kaf Dadak Ndangan daghan, zə səgdagh ən ghwik ən gharazhigəl.”

⁶³ Ka kwakhdu ndangan kə zil kəs ad katlang sar. Ka ndidatərwal, “Uda dla lava tsəkiyam ən gat tlərna shidakhi?

⁶⁴ “A tsəna tsukur ad nena Yazhigəle a mangin. Uda dayaghəruri?”

Ka nəv itar, “Khwaran sara kədgud.”

⁶⁵ Ka tafarva chaləm udakh ad shaghvwai kə Yasu, mbusar khai itar ad vak di, ka kədəf itar. Ka nəv itar, “Kwara kənda lav tlayang tlayang, war kə kədffəkhe?” Ka bala li uf udakha, ka kədəf itar.

A bəga Bitrus ad tsugu tsa Yasu

⁶⁶ Ən təkhəl kə yana, madv Bitrus ən ndzəgan ən tə gəlvagh məghen, ka sagh dugh kudig ndangan kə zil kəs da tə gəlvaghen.

⁶⁷ Nəgha tsin ad Bitrus ən dir kar, ka vazarvar char.

Ka ni “Għeragħha da kur zə Yasu ud Nazarat nə.”

⁶⁸ Ka bəg tsugu tsin. Ka ni, “Ən tsa ba ka dəge ən kwara kha lavən təghər bi.” Ka dala da tə ghay rang.

69 Ka gwidən nəgha nəgh kə dugh kudigen ad Bitrus ən vin, ka niya kə udakhe ən għitsən vin tsugun, “Ina kə uda, kitakul ən li dagha zə in.”

70 Ka gwidən bəg tsugu kə Bitrus.

Zula khədīkəna, ka nəv liye ən għitgan ən təvəgh kə Bitrus, “Kadkadiya ghəragħha fang khən təb tar, wirva ud ya Galili khə.”

71 Ka farsa Bitrus ad tlaph għer sar, zəva wadatra wada tsin kwarne, “Ən tsa ba ka də udan nən kwara kur lavən təghħer bi.”

72 Təvin təvin ka wuga għwachik kə dəg mits. Ka dzamana Bitrus ad lave tsa kwararkhe Yasu, kwarne, “Kəda wuga kə għwachik kə dəg mitsa, da bəg tsugu tsatsəgarakha sig khəkord.” Ka tuwa tsin char.

15

A 6avala Yasu da təvuk Bilatus Gumn kə takara lav

1 Pərta kədl, zikzikan na kə zil kəsakh zə malanakh ən təghħer kə li tsagdu ndzikha ndzikħ, zə dagħan malanakhe ən təghħer kə dlam, ka daykavu itar dżanak. Ka ngudana itar Yasu, 6ala itar da təvuk kə Bilatus.

2 Ka ndidarwal Bilatus kwarne, “Kha nagħi shik ya Yakhudakha?”

Ka nggawar khai Yasu kwarne, “An ndəkve kwargakh.”

3 Ka kwarakh lavakhe a ngatlarva udakh kə Yasu, a zikzikan na kə zil kəsakh.

4 Ka gwidən ndidarwal Bilatus kə Yasu kwarne, “Na khən mbəda ghay ən təghħer kə dəgakhe a ngatlakhve tara?

5 Ai tsuguna a gwidən ba Yasu mbəða ghay bi, ka ndawanəf ad Bilatus.

6 Dəge a kuyala shik ən mana man ən sarta khwadga ditsa dits. Ən bəlars ud kitakul ən gud sal, ai dauga udakh kə bəlars bəl.

7 Ən tə yanen kə sarta nəg udanen dakha sar Barabas ngudən ən gud sal, dagha zə li tsaya gadle, kədga ud ən sarte tsa tsiyənəf itar gadl.

8 Sa kə dzakhava udakh, ka farsa itar ad takad Bilatus, kə bəlatərnars ud kitakul ən gud sal ndəkve tsa kuyalin.

9 Ka ndidatərwal Bilatus kwarne, “Ən na nagh kur duwakurnəs ka də shik ya Yakhudakha?”

10 Tsa kə Bilatus kwarne wirva silg a bardəghər zikzikan na kə zil kəsakh ad Yasu da vək sar.

11 Ai ka shakanəf zikzikan na kə zil kəsakh ad udakh kə kwar kwarne, bəlars bəlin Barabas, ən dleva Yasu.

12 Ka gwidən ndidatərwal Bilatus kwarne, “Ai ufa da mana ka də ude ən dakha kur də shik ya Yakhudakhi?

13 Ka tləkha tsitar kwarne, “Khərtga khərtud.”

14 Ka ndidatərwal Bilatus, “Wirva ufi? Ufa ghaze manggini?”

Ka gwidən tləkha tsitar kwarne, “Khərtga khərtud.”

15 Fatsiye ən nagh ba Bilatus ad bazatərdü rəv bi, ka bəlatərnars ad Barabas. Ən təkhal kə ba udakh tsin da dlaghərə kiş kə Yasuwa, ka batran kə khərtga khərtə tsitar.

A tsafana tluiyakh ad Yasu

16 Ka 6ala tlujiyakh ad Yasu da tə gəlvakh Gumn ai ən dakhdud (Firitoriyum.) Ka dzanəf itar dak-wal tlujiyakh daghan.

17 Ka talarəm itar gabag shalaraz ndəkva dəg shikakh. Fadarkhai itar ad dzakw tak, ka barəm itar ən ghər.

18 Ka farsa itar ad nəghardi nəgha kwarne, “Dəg safagh da tə uragh, shik ya Yakhudakh.”

19 Ka farsa itar dlaghara yaghwat ən ghər, ta-farve tar shaghvwai. Kalga itar juguv ən təvuk sar, ən manara daba nen itar.

20 Udzala tsitar ən manara nena, ka səkhardo itar ad gabag shalaraz ai tsa talarəm itar, ka talarəm itar ad gabag sar. Ka 6ala itar da mel kə khərtə khərt.

A khərtava Yasu

21 Madv itar ən təghər kə dəga, ka gamga itar zə udanen ən dəgal dakha sar Siman, ud ya Sayirin, dad Alekzanda zə Rufus ən saks ən dlədla kəs. Ka bargħər itar zəb ufa khərt Yasu.

22 Ka bala itar ad Yasu da tə vaken ən dakhdud də Golgot, (“Dəge ən tukuwin in kwarne, “Vak tlatl ghər”).

23 Ka bara itar ad yu inabi laħan də mur. Ai ka kalwal kə khəba khəb.

24 Ka khərtge tar. Ka taku itar gabag sar ən tatak tar, ka tləv tsats tsitar ən təf kə nəghda dəge da gəmadu itsawar.

25 Ən tə kalkal karfi vaslambad tə kədl a khərtga itar Yasu.

26 Vindzga itar ad lav file a ngatlva itar ən tə vak ghər tsin kwarne, “SHIK YA YAKHUDAKH.”

27 Ka khärtga itar sänkarakh mits zin. Fang ən tə dəva kaf sar, fang tsuguna ən tə dəva dleš sar.

28 Ina righa sar kə lav tlayang tlayang ai ən kwar kwarne, “A təgwanəfud ən liye mangga khaz.”

29 Udaghe ən dəgala, tsən kwarakh lav nen itar, ən ngəts ghər itar; ən kwar kwarne, khe da khətana Fəta Yazhigəl, ka ndərga khən khəna khəkərd.

30 Kata də ghəragħ də səgadagh ən tə ufa khərt.

31 Ndəkiyan tsugun a nenena zikzikan na kə zil kəsakh zə lì tsagdu ndzikha ndzikha Mus ad Yasu ən kwar kwarne, “A katgan ad yakhay, a təkh ba kə katga ghər sar bi.

32 Da ka Kristuwin kadī, sodagh səgin ən tə ufa khərta na təkhin, ki da nəgha nəgha tsəkənda, ka khayanəf kənd.” Sənkarakhe khərtəgud zina, ghətar tsuguna a kwarar khai itar lav dekh dekhan.

Əmtsa Yasu

33 Ən tə fatsi təghər, ka khədaru gurtl ad khay daghan, tangw da tə karfi khəkərd kə fatsi khakhug.

34 Ən tə kalkal karfi khəkərdəna, ka tləkha kə Yasu də ndzədə char, kwarne, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Dəge ən tukuwin in, Yazhigəlara, Yazhigəlara, a dükde ndar kha ndikini?)

35 Tsəna kə yakhaya kə udakh ən ghitsən təvin ad yan. Ka nəv itar, tsənam tsən, ən dakh Ili tlayang.”

36 Ka kwayala fang ən təb tar, ka lubanan ad soso də yu inabi kwarekrekan, sibo ən tə uf, ka talaro kə Yasu kə khəba khəb. Ka ni, duwama da duwa ndan, wazyam vaz, ma səgadagh Ili tlayang da zəbadagh zəb.”

37 Ka tləkh kə Yasu də ndzədə char, ka gəlf niya dīga safa sar kə dəg mbas, ka mətsgan.

38 Ka kukhum lègwit ghay gude Fəta Yazhigəl mits, tsiyif tə vak ghər da tə khay.

39 Nəgha kə tluijiye ən ghitsən tə vin ad mətsa Yasu, ka ni, “Kadiya, udan na Zər Yazhigəl.”

40 Ghitsga yakhaya kə nəghwasa kə bit ən vazavaz. Ən təb kə li khitsena nəg Maryam Magdali, zə Maryam bab Yakub ai khədikan, zə Yusuvu, zə Salomi.

41 Yakhana kə nəghwas ai tsa gatars kə Yasu saks ən ən Galili, ən nəgharu nəgh. Zikən nəghwas a sara zin ən Wurshalim, ən vin tsugun.

Khəda Yasu

42 Daghan ina kə digita a dzoghər ən tə fitsa dika digitakh kə udakh. Khəna kəda fitsa nggi. Bəlga kə khagw

43 Ka sa udanen ai dakhara sara Yusuvu ud ya Arimati. Kitakul ən li taka lav, ghər sara kitakul ən təb kə liye ən gwit tləksa Yazhigəl. Ka da da vak Bilatus kwal də gədz kə takad tlu vəgh Yasu.

44 Ka ndawanəf ad Bilatus tsəna tsin kwarne a mətsga Yasu. Ka dakhgan ad tluiyen kə ndidarwal ndida kwarne, kadi nagh a mətsga Yasuwa?

45 Ndazhana tsin ən tə ghay kə tlujna, ka baran ad tlu vəgh Yasuwen kə Yusuvu.

46 Ka sukwadəghər Yusuvu ad lègwit kəlpakan, zəbadagh ad tlu vəgha Yasu ka mbusanən ən kəlpakanen, ka bəm ən nggitle a təfgud ən khurzəz. Ka tləgadagh ad gil, khədaru ad nggitlen.

47 A nəgha kə Maryam Magdali, zə Maryam bab Yusuvu ad vake bava tlu vəgh Yasu.

16

A tsif Yasu ən nggitl

¹ Ən təkhal kə khəna fitsa fətav. Ka sukwadəghər Maryam Magdali, zə Maryam bab Yakub, zə Salomi, ad tərshin bətbətan kə masara kə vəgha Yasu.

² Pərta kədl fitsa khəna dəg chak kə fətav, də gwisəl, madv itar dəgal da vak nggitla.

³ Ka ndidəkava tsitar ən təbtar kwarne, “Ware kə da tliga kiyamdu kur ən tuk nggitleni?”

⁴ Ai vazo tsitar dəgo, ka nəgha itar kuren, na bakha kə zika bi, a audzalud ən tləgarwal tləg.

⁵ Da tsitar da nggilten. Ka nəgha nəgha tsitar dakhwal zeren ən ndzəgan ən tə kalam dəva kaf ən ləgwit maşakw. Ka gədzif itar.

⁶ Ka niya tsitar, “Gədzam bi. Ən gat Yasu ud Nazarat kur, ai khərtavan. A tsiyif aghbən vana bi. Nəghama nəgha vake tsa khənanud.

⁷ Ai damdəgal kwaramar tərkhai kwara kə furakh sar zə Bitrus, ‘In da dala tsitar da Galili. Da nəghan vin itar, ndəkve tsa kwara tərkhayin.’ ”

⁸ Ka khway tsitar dəgal ən nggitlen, də gədzəf ən təga vəgh titar. A kwararkhai bai tar dəge dzoghər kə itsawar bi, wirvən gədze tar.

⁹ Tsiyif kə Yasu ən nggitl təkədla pərt fitsa khəna fətav. Ka mədlawal chak kə Maryam Magdaliye, a zəbardalin sədikw bəzan udif ən vəgh.

¹⁰ Ka dala kwara tərkhai kə furakh sar, zə liye baza rəva zə tu.

¹¹ Tsəna tsitar kwarne a tsiyif Yasuwa, tsuguna a nəgha tsin, ka a fadəghəro ba itar bi.

12 Ən təkhal kə yana, ka mədlawala Yasu kə furakh sar mits ən tlərna jakv, madv itar ən dəgal da dləmdla kəs.

13 Guyaghər tsitar, ka kwarar khai itar kə chaləmakh tar. Ai ghər tar tsuguna a khayanəf ba itar bi.

14 Ən təkhal kə yana, ka soghər Yasu kə furakh sarna kəlatəm kitakw, madv itar ən zu kaf. Ka tavatərghər ad di wirva kud fadəghərofəg tar, zə bəngbəng ghəre a kalwal itara kə fadəghərofəg də lave a kwara tərkhai liye tsa nəghan ən təkhal kə tsiya sar.

15 Ka niya tsitar, “Damdəgal da lard daghan, kwaramdu lav zədən kə daghan ud dəg sig.

16 Daga ude fadəghəro, parandalud, da gəmadu gəma də saf. Ai daga ude kwal fadəghəro, da təkara lavud.

17 Auna dəgakhe da mana liye fadəghəro də kə, ai da mədla fadəghərofəg tar. Da zəbədo zəbə tar sədikw bəzan ən dəkhar, da kwar lav itar də ghay tlərna kəs.

18 Da zəba zəbə tar bub də dəvakh tar, ai da ka khəbu itar ngura, na dəge da manatərin itsa khədikən bi. Da bakhatər ghər bakha itar dəv kə udakh kwal yanga, tsuguna da mbəga itar.”

A bəvo Yasu da gharazhigəl

19 Ən təkhal kə kwara tərkhai kwara kə Dad zikan Yasu ad daga lavakhana kə furakh sar. Ka 60 dəgo da gharazhigəl, ndzəgan ən tə dəva kaf Yazhigəl.

20 Ka dala furakh sar da kwardu lav Yazhigəl itsa dəvar. Dad zikan tsuguna ka a məlatru, a ndazhana kwarne kwardu lav tara jir, tə dəva də dəg ndawakakhe a mange tar.

Gava NT

Guduf-Gava: Gava NT (New Testament) of Nigeria

copyright © 2024 The Seed Company

Language: (Guduf-Gava)

Contributor: Luke Initiative for Scripture Translation

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

c5714267-3149-5dc1-bdf8-ddc43a5cf0fe